NAŠ TEDNIK

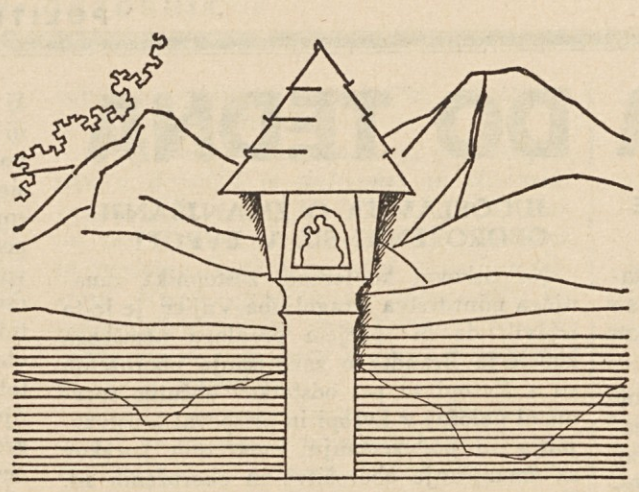

KULTURNO POLITIČNO GLASILO

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt P. b. b.

LETNIK XXIII. / ŠTEVILKA 28 CELOVEC, DNE 8. JULIJA 1971 CENA 2.50 ŠILINGA

Ob 30-letnici Hitlerjevega napada na Sovjetsko zvezo

Te dni je minilo trideset let od tistega 22. junija 1941, ko je skoraj 200 nemških divizij, tisoči in tisoči tankov ter več kot 4000 letal napadlo Sovjetsko zvezo. V zgodnjih jutranjih urah tistega dne je nemški zunanji minister von Ribbentrop poklical na sedež zunanjega ministrstva v Berlinu sovjetske diplomate ter jim izročil vojno napoved. V tistem trenutku so že divjale bitke ob nemško-sovjetski meji. Nemški zunanji minister je obstal in potem rekel potihoma sovjetskim diplomatom: „Jaz sem bil proti tej vojni".

V prvih dveh tednih vojne so nemške čete žele zmago za zmago. Razbile so večje sovjetske enote, jih obkolile, sovjetska vojska pa je zgubila na stotisoče ljudi, ki so padli v bojih, ter velikansko število vojnih ujetnikov. Že po dveh tednih bojev pa se je nemškim generalom začelo dozdevati, da bo vojna na vzhodni fronti terjala veliko več žrtev, kot se je bilo zgodilo v Franciji in sploh v vsej zahodni Evropi. Nemška vojska je naletela na silovit odpor, ki je v nekaterih primerih razbil prodorno silo nemških armad.

Sovjetsko vojsko so tedaj čakala še leta težkih bojev z okupacijskimi silami. Čakali so jo boji pred Moskvo in Leningradom, v vsej Ukrajini, tja do Volgograda (Stalingrad) in do Kavkaza. Minili so morala še tri leta, da je prišlo do izkrcanja zavezniških čet v Franciji ter do druge fronte. V tem času je sovjetski človek zdržal siloviti pritisk nacističnih oboroženih sil in njihovih zaveznikov.

Polemika o vzrokih začetnega poraza 1941 se v Sovjetski zvezi še ni polegla. Izredno pomembno je bilo vedno in je tudi še, vprašanje osebne odgovornosti Stalina, ki je od leta 1939 do 1941 poskrbel, sam ali kolektivno, za večjo varnost na meji. Res je, da Stalin ni do zadnjega verjel na možnost širokopoteznega nemškega napada na Sovjetsko zvezo, toda zelo verjetno je, da je pripisati poraze v letu 1941 celotnemu višjemu sovjetskemu vodstvu.

V juniju leta 1945 so sovjetske čete vkorakale v Berlin skozi Brandenburška vrata. Na velikem slavnostnem mimohodu pred poveljniki sovjetske vojske so sovjetski vojaki pometali na tla na stotine nemških bojnih zastav, ki so se jih polastili v silnih bojih od Leningrada, Moskve, Volgograda in Kavkaza do Berlina.

Danes pa se še z večjo ostrino pojavlja že stara polemika, če bi Sovjetska zveza lahko vzdržala siloviti pritisk nacističnih oboroženih sil brez pomoči zahodnih zaveznikov. Sovjetski listi in sovjetski generali odgovarjajo na to vprašanje pritrdilno. Pravijo, da je bila pomoč zahodnih zaveznikov relativno pičla in da so Angleži in Amerikanci predolgo zavlačevali odprtje druge fronte, kar je imelo za Sovjetsko zvezo zelo hude posledice.

Vsi sovjetski listi so pisali ob 30. obletnici napada Nemčije na Sovjetsko zvezo, da je bila druga svetovna vojna izvojevana z odločilnim prispevkom Sovjetske zveze in da ne gre zmanjševati njenega vojaškega napora od leta 1941 do 1945.

Maršal Vasiljevski piše v „Komsomolskaji pravdi", da je Hitlerjevska Wehrmacht utrpela na sovjetski fronti 80 odstotkov vseh svojih izgub." In še: „Sovjetska vojska je razbila ali prisilila na kapitulacijo več kot 500 nemških divizij in sto drugih divizij satelitskih držav, medtem ko so zahodni zavezniki vrgli iz stroja v zahodni Evropi, v severni Afriki in v Italiji ne več kot 176 nemških divizij."

Prosvetni minister Slovenije je obiskal Koroško

Pred nekaj tedni je bil poslevodeči predsednik koroškega deželnega šolskega sveta, deželni poslanec **Josef Guttenbrunner** na uradnem obisku v Sloveniji. (Naš list je o tem obisku že poročal v št. 25.) Ob tej priliki je imel predstavnik deželne šolske oblasti priliko, da se seznani s problemi šolstva v naši sosednji deželi. Gost s Koroške je obiskal tudi Slovensko Primorje, kjer je bilo na podlagi Londonskega sporazuma vpeljano italijansko manjšinsko šolstvo, v Prekmurju pa je imel Guttenbrunner s člani koroške delegacije priliko, spoznati ureditev dvojezičnega šolstva za madžarsko manjšino.

Obisku predstavnika koroške šolske oblasti v Sloveniji, je sledil 6. in 7. julija t. l. obisk predsednika komisije za kulturne zveze z zamejstvom ter člana slovenske vlade, prosvetnega ministra **dr. Vladimira Bračiča** na Koroškem. Zastopnika Izvršnega sveta Slovenije sta spremljala še republiški sekretar za prosveto in kulturo SRS **Slavko Bohanec** in namestnik ravnatelja Zavoda za šolstvo SRS **Mirko Lužnik.** Goste sta na Koroškem pozdravila predstavnika šolske oblasti predsednik Guttenbrunner in član koroške deželne vlade **Wagner.**

Gostje iz Slovenije so si ogledali na Koroškem vrsto šol, tako dvojezično šolo pri Božjem grobu, glavno šolo in otroški vrtec v Železni Kapli, obrtno in trgovsko poklicno šolo ter gostinjsko šolo v Beljaku. Posebno prisrčno pa je bilo srečanje gostov iz Slovenije s profesorji in učenci Državne gimnazije za Slovence v Celovcu, kjer so po pozdravnih besedah ravnatelja dr. Zablatnika zapeli dijaki gostom nekaj pesmi. Delegaciji iz Slovenije je obrazložil nato arhitekt prof. Janez Oswald model in načrte za gradnjo novega poslopja Slovenske gimnazije, nato pa so se udeležili gostje tudi pouka v posameznih razredih. V razgovoru s člani profesorskega zbora ter predstavniki manjšinske šolske oblasti je imel minister Bračič priliko, se seznaniti s člani delegacije tudi v osebnem kontaktu z vprašanji in problemi Slovenske gimnazije kot slovenskega pouka na koroških srednjih šolah. Poleg vodje manjšinskega šolskega oddelka, **okrajnega šolskega nadzornika Rudija Vouka in nadzornika Slovenske gimnazije prof. dr. Valentina Inzka se je udeležil razgovorov na gimnaziji tudi predsednik Združenja staršev podžupan Mirko Kumer.**

Obisk predsednika koroškega deželnega šolskega sveta v Sloveniji in protiobisk zastopnika šolstva za Slovenijo na Koroškem odpirata možnost poglobitve odnosov med sosednjima deželama, v tej zvezi pa rešitev marsikaterih vprašanj tudi v korist slovenske manjšine na Koroškem.

GENERALNI SEKRETAR AVSTRIJSKE LJUDSKE STRANKE:

Skrb za uresničitev člena 7

Minulo soboto je prišlo do srečanja med novim generalnim sekretarjem Avstrijske ljudske stranke dr. Herbertom Kohlmaierjem in predstavniki Narodnega sveta koroških Slovencev. Razgovora, do katerega je prišlo na željo dr. Kohlmaierja, so se udeležili deželni strankin sekretar dež. poslanec dr. Alois Paulitsch ter s strani NskS predsednik dr. Reginald Vospernik in podpredsednik dvorni svetnik dr. Joško Tischler.

Dr. Kohlmaier se je ob tej priliki dal natančno informirati o raznih odprtih vprašanjih koroških Slovencev. Dr. Vospernik in dr. Tischler sta nakazala probleme, ki še niso rešeni in zaradi katerih tudi ne pride do pomiritve v deželi, kar bi bilo želeti v interesu obeh narodnosti na Koroškem. Soglasno je bilo ugotovljeno, da Avstrija še ni izpolnila vseh iz člena 7 avstrijske državne pogodbe izvirajočih obveznosti. Generalni sekretar je na koncu pogovora zagotovil, da je po svojih močeh prispeval svoje pri rešitvi odprtih problemov, in to ne samo zaradi tega, ker je Avstrija mednarodno k temu obvezana — Državna pogodba je namreč, kakor je zagotovil generalni sekretar, eksistenčna osnova avstrijske države —, ampak tudi v interesu mirnega razvoja na Koroškem.

Vrh med Kosiginom in Nixonom?

Danes se začne v Helsinkih peti krog pogajanj o omejitvi strateškega oboroževanja med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami Amerike, tako imenovana konferenca „SALT".

Kot je znano, o tem je poročal tudi naš list, je bila na Dunaju 23. maja zadnja seja sedanjih ameriško-sovjetskih pogajanj. Tedaj so v uradnem sporočilu napovedali, da se bodo le-ta nadaljevala 8. julija v Helsinkih. Poleg pogodbe o omejitvi defenzivnega raketnega sistema, se hočeta obe strani posvetovati tudi o „ukrepih" kako bi omejili strateško ofenzivno oboroževanje. Pri tem mislijo tudi na možnosti, da bi ustavili nadaljevanje gradnje raketnih ploščadi na suhem.

V Washingtonu pravijo, če bi bil peti krog konference „SALT" uspešen, bi lahko prišlo do srečanja med sovjetskim ministrskim predsednikom Kosiginom in ameriškim predsednikom Nixonom: sicer bi se morali na Dunaju sestati še na šesti krog „SALT".

Nixon je odprl izvoz na Kitajsko

Po 21-letnem popolnem embargu lahko sedaj na odredbo predsednika Združenih držav izvažajo na Kitajsko sledeče skupine blaga: skoraj vse poljske pridelke, ribe, les, umetna gnojila, določene kemikalije in kovine, osebne avtomobile, industrijsko opremo, upravne potrebščine kot tudi nekatere elektronske in telekomunikacijske naprave. Prepovedan je še vedno izvoz lokomotiv, letal in tovornjakov, kar bi po mnenju Pentagona lahko zlorabili za oboroževanje v vietnamski vojni. Za blago, ki ni načelno sproščeno — k temu spadajo tudi nafta in stroji za polaganje cevovodov — se lahko izda posebno dovoljenje. Na drugi strani lahko uvažajo Američani iz Kitajske sedaj blago na podlagi, ki velja za vse dežele vzhodnega bloka.

Predsednik je razen tega črtal važno določbo, ki velja za ameriško zunanjo trgovino z vsem vzhodnim blokom — v prvi vrsti s Sovjetsko zvezo — namreč odlok predsednika Kennedyja, po katerem je treba opraviti odpravo ameriških žitaric v vzhodni blok do 50 odsto z ameriškimi ladjami.

Zaradi tega predpisa so Sovjeti uvažali iz ZDA le še male količine žita. Pred uveljavljenjem tega predpisa so prodale Združene države Kitajski 1964 še žita v vrednosti 125 mil. dolarjev. Sedanje razveljavljenje tega predpisa je sprožilo protest glavne sindikalne zveze AFL/CIO, ki ga označuje za udarec na „eksistenco ameriških pomorščakov".

V Washingtonu ne računajo s tem, da bo delna ukinitev embarga za Kitajsko takoj sprožila obsežno trgovino. Pred tem embargom je znašala vrednost ameriške trgovine s Kitajsko na leto okoli 200 mil. dolarjev. Veliko upanje pa polagajo ameriški farmarji na ukinitev 50-odstotne klavzule, pričakujejo spet večje dobave žita Sovjetski zvezi.

RAZPIS

Kmetijska šola v Podravljah, ki je z odlokom ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo dne 22. 4. 1971 dobila pravico javnosti,

razpisuje

vpis učencev v prvi in drugi letnik za šolsko leto 1971/72.

Pogoji za vpis:

1. V prvi letnik se lahko vpišejo učenci, ki so stari 16 let in so zaključili obvezno šolanje.

2. V drugi letnik se sprejmejo učenci, ki so uspešno zaključili prvi letnik kmetijske šole v Podravljah ali kake druge kmetijske strokovne šole.

Šola prične s poukom 3. novembra 1971.

Prošnje za sprejem je treba nasloviti do najpozneje 30. septembra 1971 na naslov: Kmetijska šola Podravlje, 9241 Föderlach-Podravlje.

Prošnjam za vpis v prvi letnik je treba priložiti zaključno spričevalo ljudske ali glavne šole odnosno poklicne šole (Berufschule), v kolikor so prosilci tako šolo obiskovali.

Z uspešno zaključeno kmetijsko strokovno šolo (Landwirtschaftliche Fachschule) izpolnijo učenci hkrati obveznost glede obiska poklicne šole.

Vsa ostala pojasnila dobite pri ravnateljstvu kmetijske šole v Podravljah ali na sedežih Kmečke gospodarske zveze in Slovenske kmečke zveze v Celovcu.

Ravnateljstvo

Razpust parlamenta in nove volitve še jeseni

Sedaj je jasno: Oktobra letos bomo ponovno volili. Dan volitev še ni točen, vendar bi prišli v poštev 3., 10. ali 17. oktober. Točen datum volitev bodo določili konec julija, ko se bosta sestala vlada in glavni odbor parlamenta.

KRATKE VESTI

● **V torek, ob 10.30** po srednjeevropskem času, je v New Yorku v 71. letu starosti umrl najpopularnejši zvezdnik jazza, trobentač in pevec Luis „Sačmo" Armstrong.

● **Robert Lee Jackson,** ki je 3. julija nad Texasom ugrabil ameriško potniško letalo, se je vnedeljo v Buenos Airesu predal argentinskim oblastem. Z njim se je vdala tudi ugrabiteljeva sodelavka.

● **Stockholmsko sodišče** bo približno čez štirinajst dni izreklo sodbo petim zločincem, ki so pripravljali uboj in ubili jugoslovanskega veleposlanika Vladimira Rolovića. Sodišče je sporočilo, da bo sodbo izreklo pismeno.

OD TEDNA DO TEDNA

SLOVENSKI POZDRAV ZA SLOVENSKE EKIPE V ITALIJI

Te dni je bil v Rimu redni občni zbor italijanske odbojkarske zveze, katerega so se udeležili tudi predsedniki Zveze slovenskih športnih društev v Italiji.

Pred občnim zborom je deželna odbojkarska zveza Furlanije-Julijske krajine poslala vsem slovenskim društvom okrožnico, v kateri je pristala na kompromis, po katerem bi lahko slovenske odbojkarske ekipe pred in po tekmi pozdravile z uradnim pozdravom „hip hip hurra" in nato še s slovenskim „zdravo". Slovenski predstavnik Vojko Kocman je vse prisotne člane prosil, da ugodijo zahtevi, da bi slovenska moštva pozdravljala pred in po tekmi v svojem materinem jeziku, ker imajo Slovenci po državni ustavi pravico govoriti v svojem jeziku. Po tej izredno važni zahtevi ni bilo potrebno glasovati, ker so bili vsi prisotni delegati soglasni, da je treba tej slovenski zahtevi ugoditi. Sam predsednik Giannozzi je odgovoril, da je to povsem pravilna zahteva Slovencev in te pravice ne sme nihče kratiti.

Po tolikih letih so Slovenci v Furlaniji-Julijski krajini dosegli pravico, da slovenske šesterke lahko pozdravljajo nasprotnika v svojem materinem jeziku.

ODLOČILEN KORAK ZA RAZŠIRITEV EGS

Vstop Velike Britanije v gospodarsko skupnost

23. junija so v zgodnjih jutranjih urah sklenili sporazum med zunanjimi ministri šestih držav EGS in britanskim ministrom za evropska vprašanja Rippom o vstopu Velike Britanije v gospodarsko skupnost. Ta dogodek je vzbudil v vseh zahodnoevropskih prestolnicah izredno zadovoljstvo. Velika Britanija je s tem podpisom sporazuma dejansko pristopila k evropski šesterici in s tem omogočila, da bodo v kratkem doseženi podobni sporazumi tudi z Irsko, Dansko in Norveško. Evropska gospodarska skupnost bo torej v kratkem obsegala deset zahodnoevropskih držav.

Pogodbo o vstopu Velike Britanije pa bodo podpisali že v teku tega leta, verjetno v Oslu, potem ko bo o tem sporazumu razpravljal in sklepal britanski parlament. Pogodba naj bi stopila v veljavo 1. januarja 1973.

V Londonu so se takoj po podpisu sporazuma pojavili najrazličnejši komentarji, med katerimi tudi nekatere ostre kritike proti vstopu dežele v EGS. Navkljub temu pa upajo, da bo Heathovi vladi uspelo prepričati večino parlamenta, da sporazum odobri.

JUGOSLAVIJA O ZMANJŠANJU OBOROŽENIH SIL V EVROPI

Na tiskovni konferenci zastopnika zunanjega ministrstva Dragoljuba Vujice, je le-ta izjavil, da bi sprejem predloga nemškega kanclerja Brandta o zmanjšanju oboroženih sil v Evropi za pet odstotkov občutno spremenil položaj v Evropi in prispeval k ustvarjanju in podvzemanju konkretnih korakov za zmanjšanje oborožitve in oboroženih sil. K temu je Vujice pripomnil, da bi prepoved velikih vojaških manevrov in premikov čet mnogo prispevalo k temu smotru.

Na novejši sovjetski predlog o konferenci atomskih sil (poročal je tudi naš list v 27. štev.) je Vujica ocenil kot pomemben načrt, ki zahteva globokega proučevanja.

JUGOSLOVANSKI PARLAMENT O MEDNARODNEM POLOŽAJU

Na seji parlamenta, katere so se udeležili tudi ministrski predsednik Mitja Ribičič, zunanji minister Mirko Tepavac in obrambni minister armadni general Nikola Ljubičić, so razpravljali o mednarodnem položaju Jugoslavije.

V razpravi je bila posvečena posebna pozornost dejavnosti Jugoslavije v razvoju mednarodnih odnosov in politike neuvrščenih sploh. Pri tem je bila poudarjena potreba nadaljnjih prizadevanj za razvoj konstruktivnega sodelovanja z vsemi državami, posebno s sosedi, na načelih nevmešavanja, spoštovanja neodvisnosti in teritorialne integritete ter zainteresiranost Jugoslavije za ureditev odnosov v Evropi in za izboljšanje političnega ozračja na svetu, posebno pa še na Balkanu in na Sredozemlju. Poudarili so tudi, da se mora Jugoslavija tudi v bodoče odločno upreti vsem pritiskom in poskusom ogrožanja njene neodvisnosti in teritorialne integritete.

JUGOSLAVIJA O VSTOPU VELIKE BRITANIJE V EGS

Na današnji tiskovni konferenci je pred stavnik zunanjega ministrstva Dragoljub Vujica v zvezi s podpisom sporazuma o vstopu Velike Britanije v EGS izjavil: „Vstop Velike Britanije v gospodarsko skupnost bo znatno spremenil evropski gospodarski zemljevid". Nato je Vujica izrazil upanje svoje vlade, da se bo sodelovanje med Jugoslavijo in gospodarsko skupnostjo še naprej razvijalo.

IZGON ADMIRALA NATO IZ MALTE

Nova malteška vlada je izgnala iz Malte poveljnika mornariških sil NATO za južno Evropo admirala Birindellija. Po podatkih, ki so prišli na dan v zadnjih dneh, kaže, da ni bil „izgon" Birindellija (ki je sicer znan po svojih nediplomatskih izjavah in po svoji simpatiji do skrajne desnice) zgolj odraz spremenjene politike malteške vlade, pač pa posledica admiralovega zadržanja za časa volitev na Malti. Admiral je namreč nekaj dni pred volitvami izjavil, da bi zmaga Mintoffovih laburistov pomenila „odprtje vrat otoka sovjetski floti", kar so seveda na Malti tolmačili ne samo kot nedopustno vmešavanje v notranje zadeve otoka, ampak tudi kot grobo žalitev samega Mintoffa in njegovega nevtralističnega programa. Po vesteh, ki jih objavljajo nekateri listi, je Mintoff po teh izjavah in še pred volitvami „namignil" italijanski vladi, da bi bilo primerno, da bi admirala zamenjala, ker bi sicer lahko prišlo do zapletljajev v italijansko-malteških odnosih. Italijanska vlada pa ni smatrala za potrebno, da odpokliče Birindellija, tako da je bil po Mintoffovi zmagi izbruh spora neizogiben. Jasno je namreč, da ni mogla nova vlada dopustiti, da bi na otoku deloval človek, ki si je dovolil tako netaktne poteze.

REVIZIJA SPORAZUMOV MED MALTO IN NATO

Samo nekaj dni po izgonu poveljnika NATO, je malteška vlada obvestila ZDA, da želi revizijo sporazumov z NATO. V pričakovanju te revizije ameriške ladje ne smejo pristati v malteških pristaniščih.

S tem kratkim obvestilom je ameriško zunanje ministrstvo potrdilo neuradne vesti, po katerih so morale mornariške enote šeste flote ZDA odpovedati, na zahtevo novega predsednika malteške vlade Doma Mintoffa, obisk na Malti, ki je bil določen za prve dni julija.

Gre torej za novo epizodo v sporu, ki je izbruhnil med NATO in Malto, potem ko je na zadnjih volitvah v tej državi zmagala laburistična stranka, ki je iztrgala večino v parlamentu nacionalistični vladi Borga Oliviera. Sam Mintoff je že pred volitvami dal vedeti, da bo v primeru zmage začel nevtralistično politiko ter zahteval revizijo sporazumov z Veliko Britanijo in z atlantskim zavezništvom.

„Zaprtje" malteških pristanišč za ameriške ladje je seveda povzročilo nemalo zaskrbljenost v NATO ter dalo duška kampanji desničarskega tiska, ki je začel prikazovati Malto kot nekakšno sovjetsko kolonijo.

NIXONOVI STROŠKI ZA VOLITVE

Predsednik Nixon je porabil 35 milijonov dolarjev, to je več kakor vsak dosedanji predsedniški kandidat v zgodovini ZDA, da je bil izvoljen v Belo hišo leta 1968.

Na podlagi študije, ki jo je glede tega objavila v Washingtonu „ustanova neodvisnih državljanov", so največji del omenjenega zneska porabili za plačilo kampanje, ki jo je vodil Nixon po radiu in televiziji.

Republikanska stranka je imela v predvolilni kampanji leta 1968 dvakrat več denarja na razpolago kakor demokratska stranka, katere kandidat Hubert Humphrey je v svoji kampanji porabil 10 milijonov dolarjev. Uspelo mu je zbrati samo polovico tega zneska, dočim je za drugo polovico demokratska stranka zašla v dolgove, ki niso še danes plačani.

Rasistični kandidat George Wallace je zbral za svojo kampanjo več denarja kakor Humphrey — okoli 7 milijonov dolarjev, od katerih mu je po volitvah še ostal precejšen znesek.

ČU EN-LAJ O ODNOSIH MED KITAJSKO IN ZDA

New York Times, Wall Street Journal ter Newsday objavljajo intervju s kitajskim ministrskim predsednikom Ču En-lajem. Avtorji so trije ameriški časnikarji, ki jih je prvič po 25 letih kitajski ministrski predsednik povabil na kosilo in jim dal nekatere izjave.

Ču En-laj je dejal, da je največja ovira pri vzpostavljanju diplomatskih odnosov med Kitajsko in ZDA prisotnost ameriškega sedmega brodovja v Formoški ožini. Rešitev formoškega vprašanja, ki se vleče od leta 1955 je izredno pereča. Ču En-laj je med drugim tudi izjavil, da je za čim številnejše stike med Kitajsko in Tajvanom (Formozo): prebivalci otoka se ne smejo bati nobenih represalij, če bi Formoza prišla pod pekinško oblast. „Če bi se vrnilo k svoji matični domovini, bi prebivalstvo otoka bistveno prispevalo k miru, kar bi morala Kitajska na vsak način nagraditi". „Nočemo nobenih maščevanj, kako bi osvobodili Tajvan pa je naša notranja zadeva."

„Če bi ZDA odpoklicale svoje čete s Tajvana in iz Formoške ožine in ne bi več imele Čangkajška za edinega predstavnika kitajskega ljudstva, bi bila logična posledica tega, da bi postala Čangkajšek in Tajvan kitajsko notranje vprašanje, kar bi pomenilo, da je Kitajska edina zakonita kitajska država. Ne obstajata dve Kitajski ali Kitajska in Tajvan: Kitajska je le ena", je dejal kitajski ministrski predsednik.

Ču En-laj je tudi govoril o kitajskih jedrskih poskusih. Rekel je, da Kitajska ni velesila, čeprav razpolaga z ogromno ljudsko množico in z velikim ozemljem. Kitajska opravlja svoje jedrske poskuse samo zato, da bi razbila monopol nekaterih držav in da bi pospešila dokončno rešitev tega problema.

RUSK BRANI NIXONA

Bivši ameriški zunanji minister Rusk je izjavil, da predsednik Nixon ni nameraval bombardirati Severnega Vietnama med predsedniško kampanjo leta 1964, temveč so o taki možnosti razpravljali njegovi sodelavci predvsem iz vrst „jastrebov" v Pentagonu.

Tragičen zaključek poleta sovjetske vesoljske ladje „Sojuz 11"

V zadnji številki našega lista, smo na kratko poročali o smrti treh ruskih astronavtov. Danes objavljamo, kot smo obljubili, daljše poročilo o tem tragičnem zaključku poleta sovjetske vesoljske ladje Sojuza 11.

Kako je prišlo do tragedije treh ruskih kozmonavtov: Georgija Dobrovoljskega, Vladislava Volkova in Viktorja Pacajeva natančno ni znano, in tudi nikoli ne bo, kajti Sovjeti so v takih primerih zelo skrivnostni. Moskovski radio je takoj po nesreči le sporočil, da je vesoljska ladja Sojuz 11 lahko pristala na določeni točki s tremi mrtvimi astronavti. Ko je skupina strokovnjakov, ki so prišli s helikopterjem na kraj pristanka, odprla vratca ladje, se jim je nudil pretresljiv prizor: trije kozmonavti so sedeli mrtvi na svojih sedežih privezani s pasovi.

Sojuz 11 je bil izstreljen 6. junija, 7. junija so trije astronavti srečno spojili svojo vesoljsko ladjo s Saljutom in tako ustvarili prvo vesoljsko postajo v zgodovini vesoljskih poletov.

Agencija TASS je sporočila, da je bilo na krovu vesoljske ladje do trenutka tragedije vse v redu. Trije kozmonavti so prenesli iz Saljuta v Sojuz ves znanstveni material, ki so ga zbrali v 24 dnevih, da ga ponesejo na Zemljo. Nato so se vselili v Sojuz, pregledali vse naprave na krovu in se odklopili od Saljuta ter začeli z ločenim kroženjem.

Vesoljska ladja Sojuz, ki se je spuščala proti Zemlji je prižgala zaviralne rakete. V tem trenutku, ki je najbolj kritičen pri pristanku vsake vesoljske ladje, je zaradi trenja, ki nastaja pri prehodu v visoke plasti atmosfere, prenehala, kot običajno, radijska zveza s središčem v Baikonuru. Od tega trenutka dalje niso trije kozmonavti dali več glasu od sebe. TASS je sporočila, da so zaviralne rakete redno delovale in prav tako se je redno odprlo veliko padalo. Vesoljska ladja je zato lahno pristala na določenem mestu in nihče ni pričakoval, da se je v njej dogodila doslej največja tragedija vesoljskih poletov.

V Sovjetski zvezi in v svetu žalujejo za tremi kozmonavti. Tako so trije kozmonavti s svojim naporom in delom in s pomočjo izpopolnjenih vesoljskih naprav prve krožne postaje okrog Zemlje dali ogromen prispevek razvoju človeških poletov v vesolje. Trije kozmonavti so s svojim podvigom, ki se je tik pred zaključkom tako tragično končal, opravili najdaljše letenje v vesolju, kjer so bili 24 dni. Dobrovoljski, Volkov in Pacajev so bili prvi trije prebivalci znanstvene vesoljske postaje.

O vzrokih tragedije treh kozmonavtov se postavljajo različne domneve.

Prva domneva, ki jo postavljajo razni strokovnjaki na svetu je ta, da je tragično smrt tesno povezana s dolgim letenjem v vesolju. Človek, ki je doslej zgradil že zelo zapletene in izpopolnjene naprave, še ne pozna samega sebe. Vesoljska biologija je dejansko še v povojih in doslej še niso uspeli točno dognati, kakšne učinke lahko ima daljši obstanek v vesolju nad živim človeškim organizmom. To vprašanje je še vedno največja neznanka, ugotavljajo znanstveniki, za bodoči razvoj kozmonavtike. Na Zemlji ni mogoče ustvariti pogojev vesolja in zato so potrebni človeški poizkusi v vesolju. Znanstveniki domnevajo, da so trije astronavti postali žrtve ogromnega pritiska, ki nastane ob dotiku z zemeljsko atmosfero. Druga hipoteza je ta, da je nastala v Sojuzu morda kaka okvara na napravah, ki urejajo kisik v notranjosti vesoljske ladje. Tretja pa, da je kak mikrometeorit zadel vesoljsko ladjo, jo preluknjal in povzročil v notranjosti Sojuza nemogoče življenjske pogoje, kar naj bi povzročilo takojšnjo smrt celotne posadke.

Pogreb ruskih kozmonavtov

V Moskvi so v petek, 2. julija, z najvišjimi častmi in v prisotnosti najvišjih sovjetskih voditeljev z Leonidom Brežnjevom, Nikolajem Podgornim in Aleksejem Kosiginom na čelu pokopali umrle sovjetske vesoljske junake Georgija Dobrovoljskega, Vladislava Volkova in Viktorja Pacajeva.

Žare s pepelom treh vesoljcev so vzidali v zidove Kremlja, kjer počivajo v bližini svojih dveh umrlih vesoljskih tovarišev Gagarina in Komarova.

Žalne svečanosti na Rdečem trgu v Moskvi se je udeležilo več kot milijon ljudi. Med mnogimi tujimi odposlanci na pogrebu je bil tudi posebni odposlanec ameriškega predsednika Nixona, vesoljec Thomas Stafford.

Kaj je ugotovila komisija, ki je raziskovala vzrok smrti treh sovjetskih vesoljcev?

V Moskvi se je neuradno zvedelo, da je državna komisija, ki je bila imenovana, da ugotovi vzroke nepričakovane smrti treh sovjetskih vesoljcev ob vrnitvi z vesoljsko ladjo Sojuz 11 na Zemljo, končala delo in ugotovila, da so Dobrovoljski, Volkov in Pacajev umrli zaradi embolije (strjevanja krvi).

Embolija je pri treh vesoljcih nastala zaradi dehermetizacije v pilotski kabini, v kateri so bili člani z vesoljske postaje Saljut. Ta dehermetizacija pa je nastala v trenutku, ko se je pilotska kabina ločila od vesoljske ladje v gostih slojih zemeljskega ozračja.

Vzroke smrti treh sovjetskih vesoljcev primerjajo z nesrečami, ki se pripetijo v kesonih, katere uporabljajo za podvodna dela. Zgodi se, da delavci v teh kesonih umirajo zaradi tako imenovane „kesonske bolezni", oziroma zaradi embolije, ki nastane ob dehermetizaciji in ogromnemu pritisku, kateri nenadoma obremeni nenavajeni človeški organizem.

Moskovski dopisnik londonskega časnika Evening News pa je zapisal, da so sovjetski vesoljci umrli, ker niso hermetično zaprli vrata pilotske kabine. „Človekova napaka in ta mehanična pomanjkljivost sta povzročili postopno zmanjšanje pritiska v kabini in odvzela vesoljcem življenjsko važen kisik v končni fazi njihove poti," je rečeno v članku običajno dobro obveščenega dopisnika tega časnika Viktorja Louisa. Kot piše, se je tragedija začela 22 minut po tem, ko se je pilotska kabina sojuza ločila od vesoljske postaje Saljut.

Slovensko Benečijo malo poznamo!

Kraje pod Matajurjem, deželo kaplana Martina Čedermaca, domovje duhovnika, pesnika in domoljuba Ivana Trinka-Zamejskega imenujejo domačini in drugi Slovensko Benečijo. Za nas Slovence je to dežela, ki jo mnogo premalo poznamo. Pa bi jo morali bolj, saj žive v njej sonarodnjaki, ki niso kljubovali le raznarodovalnim pritiskom nekdanje fašistične Italije, temveč tudi nove italijanske republike.

ITALIJA NE PRIZNA BENEŠKIH SLOVENCEV

Italija Slovencev v Benečiji še zdaj ne priznava za narodno manjšino, kar bi bila ustavna dolžnost. V preteklosti, po vojni so imeli zaradi svoje zavesti, da pripadajo slovenskemu narodu, velike težave. Če si ogledaš nekatera pokopališča ob beneških vaseh, ugotoviš, da so na nekaterih starih nagrobnih kamnih še napisi v slovenskem jeziku, danes pa ne smejo beneški Slovenci napisati na grob svojcev niti priimka tako kot zveni, po domače, temveč popačeno po italijansko. Mašera je Massera, Gabršček je Gabrscec in podobno.

Danes se življenjske in delovne razmere Slovencev v Benečiji izboljšujejo. Tudi odnos nekaterih političnih strank do Slovencev se zboljšuje. Komunistična stranka Italije jih je priznala, tudi socialisti v Nadiški dolini so jih pričeli priznavati, čeprav tega še niso zapisali v svoj program. Ko so lani priredili tradicionalni dan emigranta, se je prireditve prvič udeležil tudi čedaški župan in v svojem nagovoru povedal, da imajo Slovenci pravico govoriti v domačem, slovenskem jeziku. Glede tega so jim v preteklosti delali krivico. Vendar imajo Slovenci v videmski pokrajini še vedno mnogo manj pravic in manj možnosti kot Slovenci v drugih italijanskih obmejnih pokrajinah.

Izvedelo se je, da so bili Slovenci iz Benečije zelo počaščeni, ker se je zanje zanimal predsednik Tito ob svojem obisku v Rimu. Hkrati so bili tudi užaljeni, ker v delegaciji Slovencev v Italiji ni bilo nobenega beneškega Slovenca. Zdaj bodo to popravili, ko bo šla 11-članska delegacija Slovencev v Italiji k predsedniku vlade Colombu in bo med njimi tudi predstavnik beneških Slovencev. (Izidor Predan, predsednik društva »Ivan Trinko«.)

ZA NARODNO OSVEŠČANJE

Za narodno osveščanje in prebujanje Slovencev v Benečiji so značile tudi prireditve. Večkrat se jim na takih prireditvah zgodi krivica, ki jo pomnijo. Tako so imeli letos prvi ponedeljek po veliki noči v vasi Tarčent tradicionalno prireditev, na katero so povabili tudi slovenski pevski zbor »Rečan«, vendar tega niso zapisali na vabilo za prireditev. Pevci so na krivico, ki se jim je zgodila, reagirali tako, da so zapeli domoljubno pesem o Matajurju. Drugo takšno prireditev so doživeli Slovenci lani ob odkritju spominske plošče 13 padlim partizanom na pokopališču v Št. Lenartu. Vsi padli partizani so Slovenci, večina iz Vipavske doline, na nagrobniku pa ni napisa v slovenščini. Tedaj so udeleženci slavnosti, ki so bili z obeh strani meje, odločno protestirali proti temu. Mladinci iz Trsta in Gorice celo s transparenti in letaki v slovenščini, ki so jih trosili med udeležence.

JUNAKI NARODNEGA PREBUJENJA

Zgodovina narodnega prebujanja ima povsod v svetu svoje junake. Brez njih, ki se zavestno žrtvujejo, ne bi bilo uspehov. Tudi beneški Slovenci imajo take osebnosti. Nekakšen simbol slovenskega narodnega prebujenja in trdne narodne zavesti je za beneške Slovence kaplan Martin Čedermac. Čeprav je to junak zgodbe pisatelja Franceta Bevka, je v Benečiji resnično živel, le drugače se je pisal. Bil je to župnik Anton Cuffolo. Pokopan je na pokopališču v Tarčentu. Na nagrobniku je napis v latinščini. Do konca je namreč kljuboval italijanskemu raznarodovanju in ker je vedel, da mu ne bodo dovolili slovenskega napisa na nagrobniku, je želel, da je napisan v latinščini.

Drugi svetel lik narodnega prosvetljenstva v Benečiji je duhovnik in slovenski pesnik Ivan Trinko-Zamejski. Skoraj vse njegove pesmi so narodno zavedne in pozivajo ljudi k narodni zavesti in obstoju. Njegov grob je na pokopališču visoko v Benečiji pri vasi Trčmun. Na nagrobniku so tudi verzi njegove pesmi, napisane v slovenščini.

Buditelj narodne zavesti v Beneški Sloveniji pa je danes predsednik kulturnega društva »Ivan Trinko« Izidor Predan, ki se že od svojega 14. leta bojuje za narodnostne in socialne pravice beneških Slovencev, ki opravlja velikansko drobno delo, ki ga vrši prosvetno društvo »Ivan Trinko«, vrh tega pa organizira prosvetno dejavnost in vse to v smislu in duhu narodnega osveščanja beneškega človeka in za uveljavitev pravic slovenskega človeka pri oblasteh, ki se nikakor še nočejo sprijazniti s tem, da bo tudi temu delu Slovencev v zamejstvu treba dati to, kar mu pripada.

Slovenska matica o položaju naših manjšin

Slovenska matica v Ljubljani nam je poslala v objavo listino o položaju naših narodnih manjšin v Avstriji, v Italiji in na Madžarskem, dokument, ki so ga izročili Sergeju Kraigherju, predsedniku Skupščine republike Slovenije, in Francetu Hočevarju, predsedniku Izvršnega sveta Socialistične republike Slovenije.

Besedilo listine se glasi:

Slovenska matica kot najstarejša slovenska kulturna ustanova je na svojem zadnjem rednem občnem zboru v duhu svojega namena in svoje tradicije razpravljala tudi o položaju Slovencev v Italiji, v Avstriji in na Madžarskem. Ugotavlja, da ti naši rojaki kljub deklaraciji o pravicah človeka in vsem določbam mirovnih, oziroma državnih pogodb ter ustav še ne uživajo jezikovnih, kulturnih in narodnostnih pravic, ki so jim z njimi zagotovljene; ne priznavajo jim značaja manjšine kot subjekta; nekim delom naših rojakov niti ne priznavajo, da so Slovenci; znaten del ne uživa niti pravice osnovnošolskega pouka v materinščini; nad našimi rojaki izvajajo gospodarski in politični pritisk; z raznimi gospodarskimi in drugimi akcijami spreminjajo etnični značaj njihovega narodnostnega ozemlja. Slovenska matica, ki je imela vedno pred očmi celoto slovenskega naroda, z zadovoljstvom ugotavlja, kako se povečuje stalna skrb matičnega naroda in matične države za zemeljske Slovence. K bolj odločnemu in aktivnemu zavzemanju za pravice zamejskih Slovencev nas tembolj obvezuje njihova vztrajna odločnost, ki so jo kazali v preteklosti in ki jo tudi danes enako odločno izpričujejo v boju za svojo narodno enakopravnost.

V Ljubljani, junija 1971 **UPRAVNI ODBOR SLOVENSKE MATICE V LJUBLJANI**

Celovec razstavlja v Ljubljani

Svečani akt v slovenskem glavnem mestu — Doprinos k sporazumevanju

Kratka, a zato prisrčna otvoritev razstave „Celovec — mesto se predstavi", je bila preteklo soboto v Stari galeriji v slovenski prestolici v Ljubljani. Razstava bo odprta do nedelje, 11. julija. Le to je odprl celovški župan Hans Ausserwinkler osebno, v koroški delegaciji so bili še podžupan Flucher in magistratni direktor dr. Platzer. Prisoten je bil tudi avstrijski generalni konzul dr. Heinrich Riesenfeld. Celovške goste je pozdravil ljubljanski župan **Miha Košak,** ki je razkazal koroškim gostom ljubljanske znamenitosti. Pozdravne besede je izrekel tudi podžupan mesta Sergej Vošnjak, ki je med drugim dejal: **„Zakaj razstave med dvema mestoma, ki sta si tako blizu. Poznamo se sicer dobro, toda ti stiki so prehitri. Prav je, da spoznamo vse odtenke življenja, da bi se še bolje spoznali in razumeli."**

Pravkar odprta razstava o Celovcu je potujoča: V Ljubljano je prišla ob obisku petih pobratenih mest, med katerimi sta tudi Gorica in Trst. Celovški župan je dejal, **„da skoraj ne mine teden, da ne bi v Celovcu imeli kakšne delegacije iz Slovenije ali iz Jugoslavije. Prav včeraj (minuli petek) nas je obiskal župan iz Nove Gorice s sodelavci. Naši dve mesti imata skoraj enak simbol. Toda ljudje v teh dveh mestih so vse bolj krotki," se je pošalil Ausserwinkler. „Vrata Celovca so vam odprta. Če bomo šli po tej poti naprej, bo zmerom manj nesporazumov. Dobro sosedstvo med Celovcem in Ljubljano naj bi se gojilo v tistem ozračju, kot se to že dogaja med obema deželama Slovenijo in Koroško."**

Podobno razstavo naj bi v Celovcu priredila Ljubljana. Odprtje razstave v Ljubljani je polepšalo petje koroških narodnih pesmi celovškega komornega zbora.

Koroška: „V stičišču"

Prvo številko nove kulturne revije „V Stičišču" (Im Schnittpunkt), ki jo je v Celovcu izdala naša dežela, je njen urednik dr. Gerhard Baumann v torek, 29. junija, predstavil javnosti. Namen novih kulturnih zvezkov naj bi bil kritično preveriti kulturno stanje Koroške, hkrati naj bi služili kot glasilo vseh duhovno produktivnih delavcev te dežele. Tu pa naj bi upoštevali poseben kulturno-geografski položaj Koroške v stičišču treh kultur.

Nova četrtletna revija si je nadela nalogo, organično povezati tradicionalnost in sodobnost, da bi tako zainteresirali mladino kot tudi starejšo generacijo. Vsebina koroških kulturnih zvezkov naj bi bila urejena čim bolj raznoliko in odprto, vsakikrat pa bo vsebovala pretekli kulturni pregled, koledar prireditev, znanstvene prispevke, feljtone, glose, a tudi bogato zbirko slik. Naročila za revijo sprejema celovška založba J. Heyn.

Prvi zvezek zgoraj imenovane revije ima naslov „Evropska Koroška" (Europäisches Kärnten), katere namen je predstaviti najvažnejša kulturna področja dežele, pri čemer je šlo istočasno tudi za ugotovitev, v koliko je koroško kulturno življenje evropsko.

B. L.

80-letnica „Ameriškega Slovenca"

Naši rojaki v Ameriki praznujejo letos pomembne obletnice. Med njimi je gotovo na častnem mestu 80-letnica **Amerikanskega Slovenca.** Je to prvi slovenski list v Ameriki in dandanes starosta slovenskega časnikarstva v svetu sploh. Ustanovljen je bil 3. septembra 1891. Tega leta je izšla prva številka, ki od tedaj pa do danes redno obiskuje rojake širom Amerike. Njemu na strani je stalno stala KSKJ (Kranjsko slovenska katoliška jednota). Bila sta si kakor brat in sestra.

Pa še drug 80. jubilej praznujejo v Združenih državah Amerike: dne 19. junija 1891 je bil blagoslovljen vogelni kamen za cerkev sv. Jožefa v Jolietu, Ill. V treh mesecih je bila cerkev dozidana in 18. oktobra istega leta slovesno blagoslovljena.

Vse tri ustanove: Ameriški Slovenec, župnija sv. Jožefa v Jolietu in bratska podporna organizacija KSKJ so v vse nadaljnjem razvoju in vplivu na slovensko dejavnost tako tesno povezane, da bi jih mogli imenovati trojčke slovenskega pionirstva v Ameriki.

MESTNO GLEDALIŠČE V CELOVCU

Spored predstav

PETEK, 9. julija: Johann Strauß: **Netopir** (Die Fledermaus). — SOBOTA, 10. julija: Ralph Benatzky: **Pri belem konjičku** (Im Weißen Rössl). — NEDELJA, 11. julija: Emmerich Kalman: **Čardaška kneginja** (Die Csardasfürstin). — SREDA, 14. julija: Frederic Loewe: **My Fair Lady,** musical. — ČETRTEK, 15. julija: Emmerich Kalman: **Grofica Marica.** — PETEK, 16. julija: **Netopir.**

Pričetek predstav ob 20. uri.

SLOVENCI *doma in po svetu*

80-LETNICA JANKA ARNŠKA

20. aprila je obhajal **Janko Arnšek** svoj mladeniški jubilej, čeprav je v krstnem in rojstnem listu zapisano, da se je rodil v letu izida slavne delavske okrožnice „Rerum novarum" (1891). Resnično, jubilant je še zmerom pravi mladenič. Aktiven v svojem krojaškem poklicu in v javnem delu. Potem ko se po deset ur na dan ubada s šivanko, najde še zmerom dovolj časa za obiske raznih družin, zlasti primorskih Slovencev, ki jih utrjuje v slovenski zavesti, raznaša časopise in revije, obiskuje slovenske prireditve in se živo zanima za vse slovenske probleme. Prav tako je še zmerom razgiban kot je bil v Hrastniku, kjer je opravljal krojaško obrt in bil obenem skupaj s svojo ženo središče verskega in narodnega dela. Vidni spomenik pa si je postavil, skupaj s svojo ženo, z zgraditvijo cerkve v Hrastniku. Ob nemški zasedbi je moral zapustiti Hrastnik, ter se s svojo družino preselil v Ljubljano. Toda po vojni je moral v begunstvo. Sedaj živi v Don Torcuatu pri Buenos Airesu, kjer si je postavil lep dom.

† ARHITEKT INŽ. IVAN VURNIK

O smrti znanega slovenskega arhitekta **Ivana Vurnika** še nismo nič poročali. Rajnega arhitekta Ivana Vurnika so pokopali v aprilu v svojem rojstnem kraju v Radovljici.

Inž. arhitekt Ivan Vurnik je umrl v 86. letu starosti. Bil je eden izmed najbolj priznanih slovenskih arhitektov. Imel je velikanske zasluge prav za razvoj gradbene umetnosti na Slovenskem. Pokojni arhitekt je bil med drugim redni univerzitetni profesor, ustanovitelj slovenske šole za arhitekturo, častni predsednik Zveze arhitektov Slovenije, nosilec Prechtlove spominske plakete dunajske tehnične visoke šole.

V SAN FRANCISKU PRI CORDOBI UMRL ŠTEFAN RAVNIK

Pred kratkim je v San Franciscu pri Cordobi v Argentini, v 82. letu starosti umrl slovenski človek s čutečim srcem in bogato dušo, **Štefan Ravnik.** Rajni se je rodil 1889. leta v Kanalu pri Soči, kot sin zelo znane in spoštovane slovenske družine. V prvi svetovni vojni so mu njegovo hišo popolnoma porušile bombe. Takrat še mlad, poln moči, je Štefan Ravnik kmalu zgrail novo, še lepšo domačijo. V njem je skupaj s svojo družico odprl trgovino, gostilno in tudi majhno tovarno.

Druga svetovna vojna mu je zadala še hujši udarec, kajti po sili razmer je moral zapustiti ljubljeno domovino in si najprej našel zavetje v Italiji, nato pa je šel v Argentino in se naselil pri sinu v San Francisku pri Cordobi. Tu se je potem spet združila vsa družina. Leta 1958 je podlegla krutim udarcem njegova blaga življenjska družica. Odslej je rajni Štefan Ravnik hiral telesno in duševno. Tolažbe je iskal le v živi veri in pri sveti maši, kamor se je zatekel dan za dnem in celo, v teh letih, ministriral duhovniku. Menda kaj podobnega ne bi mogli najti v slovenski emigraciji.

Tako tudi temu vzornemu slovenskemu narodnjaku ni bilo namenjeno, da bi počival v rodni zemlji, tam v Kanalu ob Soči. Ne bo mu ta naša prelepa slovenska reka, ki jo je v slikovitih, pretresljivih prispodobah opeval naš goriški slavček, Simon Gregorčič, šumela uspavanko v tihih nočeh.

POLETNE IGRE V BREŽAH

Spored predstav

PETEK, 9. julija: Curth Flatow: **Denar je v banki** (Das Geld liegt auf der Bank). — SOBOTA, 10. julija: Peter Luke: **Hadrijan VII.** — SREDA, 14. julija: **Denar je v banki.** — ČETRTEK, 15. julija: **Denar je v banki.** — PETEK, 16. julija: **Hadrijan VII.** — SOBOTA, 17. julija: **Denar je v banki.**

Pričetek predstav ob 20. uri.

NAGRADI ZA SLOVENSKA SLIKARJA

Na šestem bienalu mladih slikarjev in kiparjev iz vse Jugoslavije je pretekli teden žirija, ki so jo sestavljali dr. Boris Vižintin, Vladimir Maleković in Aleksander Bassin, podelila štiri nagrade za najboljša slikarska dela. Metka Krašovec in Janez Logar sta prejela drugo oziroma tretjo nagrado. Po tradiciji se bosta skupaj z ostalima nagrajencema, to je Robertom Tanajem in Ivo Friščićem iz Zagreba, prihodnje leto predstavila v ljubljanski Mestni galeriji.

Biserna maša v Selah

V nedeljo, 18. julija, se nam obeta redka slovesnost: naš stari, a še dokaj čili župnik g. Alojzij Vauti obhaja 60-letnico duhovništva. Biserna maša bo ob 11. uri.

Na to redko cerkveno slovesnost opozarjamo vse bližnje in daljne rojake in jih vabimo, naj se v čim večjem številu udeleže biserne maše našega obče priljubljenega dolgoletnega duhovnega pastirja, starosta slovenskih duhovnikov na Koroškem.

*

Ob tem častitljivem jubileju preč. gospoda župnika Alojzija Vautija se ga še prav posebno z veseljem in hvaležnostjo spominja tudi naš list in njegovi bravci, katerim je kot eden najbolj vnetih sotrudnikov pripravil že marsikatero urico prijetnega in zanimivega branja — bodisi kot krajevni dopisnik ali pa kot opisovatelj svojih popotnih doživetij. Prav tako mu k jubileju biseromašništva hvaležno čestita tudi Mohorjeva družba in „Družina in dom“.

NAŠ NOVOMAŠNIK:

Marko Mairitsch

Naš letošnji novomašnik Marko Mairitsch, je bil rojen 8. marca 1944 na Kneži na Svinji planini. Tam je hodil v ljudsko šolo. Po štirih letih le-te je študiral gimnazijo na Plešivcu, nato je šel za dve leti v celovško bogoslovje. Pot ga je vodila v Innsbruck, kjer je v Kanizijanumu nadaljeval bogoslovne študije in jih tudi uspešno zaključil. Poleg teologije pa je doštudiral tudi filozofijo.

V nedeljo, dne 4. julija, je bil posvečen v celovški stolnici. Teden nato, to je v nedeljo, 11. julija, ob 10. uri, pa bo v svojem rojstnem kraju na Kneži daroval svojo novo mašo, h kateri so naši rojaki prisrčno vabljeni.

Cenjene bralce opozarjamo, da bo tokrat vozil avtobus tudi na Knežo, in sicer je to redni avtobus, ki pelje iz Velikovca na Djekše. Odhod ob 9. uri zjutraj.

Planinski vodnik: „Karavanke“

Pred kratkim je izšla v Ljubljani izredna knjižica malega formata „Karavanke“, ki jo je napisal Jeseničan Stanko Klinar, in s tem odlično obogatil slovensko planinsko literaturo.

Že takoj na začetku nam avtor v Šašlovem citatu:

Karavanke, pogled, ki se ga ne nasitiš!
Nad zelenim vencem mnogolikega
predgorja
orjaške gole čeri, ostri grebeni,
vse divje in grozeče, svareče . . . !
O, kako prijazne in vabljive
so te iste višine z one strani
tam zadaj, z juga! Zakaj tolika
sprememba lica in naličja?

pričara vse lepote Karavank, tako da te še bolj priklene na vsebino dela.

Slovenci dolgo časa nismo imeli pravega planinskega vodnika o Karavankah. Največ smo se zanimali še **za Julijske alpe in Kamniške planine.** Temeljitejši vodniški deli o Karavankah sta nastali doslej med Slovenci le dve, obe izpod peresa **Rudolfa Badjure:** Jugoslovanske alpe 1922/23 ter Izleti po Karavankah 1932. Obe deli tega pisatelja sta danes popolno razprodani in že močno zastareli.

Da se nismo Slovenci bolj zanimali za Karavanke, moramo danes oceniti kot napako, in to ne samo s pianinskega, ampak tudi z nacionalnega vidika.

Vse drugače so se Nemci že zgodaj zanimali zanje. Leta 1912 je **Ludwig Jahne** izdal v Celovcu svoj Karawanken-Führer. Drugo izpopolnjeno izdajo je njegov vodnik doživel spet v Celovcu 1931 in ta je še danes najpopolnejši prikaz Karavank. Tudi v osmem zvezku Hochtourista je VI. poglavje odmerjeno izključno Karavankam. Leta 1959 je **Friedrich Zopp v Celovcu** izdal pregledni vodnik „Karawankenweg“. Celovčana **Jürgen Zopp** in **Herbert Frick** sta sestavila podroben vodnik za Stolovo skupino severno od državne meje (Karawankenführer, Teil Hochstuhl, izšel v Celovcu 1963); hotela sta delo nadaljevati za vse avstrijske Karavanke, a ju je pri skupnem vzponu na Großglockner še pred izidom prvega dela zatekla smrt (1962).

Bilo je torej docela umestno, da Slovenci za svoje najobsežnejše gorovje dobimo svoj in sodoben vodnik, pisan po danes veljavnem sistemu.

V nadaljevanju pravi v uvodu Stanko Klinar, da je imel za sestavo vodnika poldrugo leto časa, da je bilo delo pri tem izredno naporno, kot pravi sam, da bi brez veselja do dela ne bil opravil ničesar. Skušal je v pravičnem razmerju opisati tako severne kot južne pristope, se spuščal v estetsko presojo poti ter tudi plezalcu namignil, kje je zanj primeren svet. Izredne težave pa je imel avtor s poimenovanji vrhov, pobočij in dolin, kjer je zasledil veliko nedoslednosti, pomanjkljivosti in celo zmedo.

Karavank pa ni mogoče obravnavati brez stalne omembe gorskih vasi in samotnih visokih kmetij. Če je o tem veliko pisal, pravi avtor, je to storil iz ljubezni do našega človeka, ki ga je tisoč let zastrupljal tujec in sta ga previharili dve veliki vojni.

Nazadnje avtor v globokih besedah sočustvovanja pove tele pomembne besede:

„Trpečim zamejskim bratom, ki ima matična dežela zanje velikokrat le preveč mačehovsko srce, posvečam ob petdeseti obletnici nesrečnega plebiscita to knjigo, z željo, da bi se tudi sami zamislili nad lepoto svoje zemlje in nad prvobitnostjo slovenstva na svojih tleh; da bi jih ne bilo sram izpovedati materine besede in izreči slovensko ime za domače gore, zavetnice slovenstva; da bi slovensko planinstvo na Koroškem, ki ima do nemškega podobno težak ali še težji položaj kot nekoč porajajoče se SPD do staroavstrijskega Alpenvereina, imelo dovolj vere vase in našlo pravi način, kako uveljaviti tudi slovenski ton na severnih karavanških bregovih; da bi Karavanke, ki so po domačem prebivalstvu v celoti slovenske, kljub meji ne ločile, temveč družile.“

Knjižico „Karavanke“-pianinski vodnik, je izdala Planinska zveza Slovenije; ima nad 200 strani in sedem zemljevidov v treh barvah: rjava, modra in rdeča in stane samo 55 dinarjev.

Na koncu sestavka bi še omenil, da je prednost knjige „Karavanke“ tudi v tem, da prinaša oznake krajev in gora, ki se deloma že izgubljajo, v domačem slovenskem jeziku.

B. L.

Ob robu povedano

KAKO Z NACISTI?

Zadnja številka NT je poročila na prvi strani obširno o „burni občinski seji v Žrelcu“. Tam se morajo zares zbirati črni, strelonosni oblaki. Strele so najbrž tako močno zadele nekatere občinske očete in njihove pristaše, da se jim je kar poslabšal spomin.

Rebernig, šef lastne frakcije, je dognal po temeljitem premišljevanju, da je bilo početje partizanov veleizdajalsko. Ker so namreč hoteli po njegovih besedah odcepiti južno Koroško od Avstrije, jih je treba soditi po današnjih avstrijskih zakonih kot veleizdajalce.

Dobro, po njegovi logiki je to čisto pravilno. Kako pa je kaj bilo z nacistično drhaljo, ki je kopala grob svobodni Avstriji? Ali niso bili veleizdajalci prav tisti številni stari in mladi nacisti, ki danes zavzemajo celo vidna mesta v Avstriji, bodisi v vladah, uradih, ali pa kar po občinah! Kaže, da je spomin gospoda Reberniga precej udarjen na eno stran.

Prosimo gospoda Reberniga, naj nam točno pojasni naslednje: Ali so bili veleizdajalci samo partizani, ali pa tudi, in to v prvi vrsti, prav nacisti?

kljun

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Št. Vidu v Podjuni vabi na

PEVSKI KONCERT

ki bo v nedeljo, 11. julija 1971, ob 20. uri pri Tedinu na Žamanjah. Na sporedu bodo slovenske narodne in umetne pesmi.

Peli bodo mešani, moški zbor in pevski instrumentalni kvartet „Danice“. Domačine naprošamo, da pripeljejo s seboj znance, sorodnike in predvsem svoje goste.

Ljubitelji pesmi prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Št. Vidu v Podjuni

vabi na

večer hrvaške folklore in slovenske pesmi

ki bo v soboto, dne 17. julija 1971, ob 20. uri pri Voglu v Št. Primožu,

in v nedeljo, 18. julija 1971, ob 20. uri pri Rutarju v Žitari vasi.

Gostuje znani ansambel „Brača Benci“ iz Krapine na Hrvaškem. Nastopa pa tudi mešani in moški zbor „Danice“

Na izredno srečanje ste prisrčno vabljeni, predvsem naši gostje!

SELE

(Razne novice)

Dan za dnem slišimo v radiu poročila o mnogih prometnih nesrečah s težkimi poškodbami ali smrtjo.

Pred kratkim se je tudi trem Selanom pri vožnji primerila nezgoda, toda brez hujših posledic. Hanzej Roblek, pd. Pušelcev, in Stanko Kelih, pd. Dolinarjev, sta čez dan zaposlena v Borovljah in se z doma vozita na delo in z dela domov. Ko sta se peljala domov pomagat spravljat seno, jima je na Bajtišah nad Toninom privozil naproti tovornjak. Akoravno je šofer Hanzej hitro in na vso moč uporabil zavoro, sta zaradi močnega zagona trčila vanj in se v polomljenem avtu trikrat prevalila okoli 30 metrov daleč navzdol. Človek bi pri taki nesreči mislil, da so ju mrtva izvlekli iz strtega avta. Pa sta imela srečo v nesreči. Zadobila sta le male poškodbe na roki in obrazu. Tudi Franceju Užniku, ki je v službi kot pismonoša na boroveljski pošti, se je pripetilo nekaj podobnega, ko se je z motornim kolesom vozil domov, zaradi kamenja na cesti se je prevrgel, a se je pri padcu le malo pretrgal kožo na kolenu. To so mu v bolnici lepo zašili in ga poslali domov k družini. Sedaj je že spet v službi.

Urhovo žegnanje 4. julija je privabilo v Sele tudi mnogo izletnikov, zlasti Boroveljčanov. Pranganje po obširnem Husovem zemljišču je bilo ob najlepšem vremenu: zvonovi so zvonili, pevci peli, verniki molili. Poleg domačih dveh je spremljal Najsvetejše še tretji duhovnik, naš misijonski novomašnik iz leta 1969, p. Jožef Puthenpurakal. Dovršil je svoje bogoslovne študije v Rimu in se kmalu vrne v svojo domovino Indijo. Hotel pa je pred odhodom še nekaj dni preživeti med nami.

Naša mladina se moži in ženi v druge kraje. Mizar Tonej Kelih, pd. Žborcev, se je pretekli mesec v Pečnici poročil s šiviljo Herto Muschet in ostal tam v Spodnjih Borovljah. Travnikova Martina Užnik, sedaj bivajoča v Klančah pri Rebrci, se bo poročila s tamošnjim ključavničarjem Karlom Repnikom. Poroka pa bo 18. julija, popoldne na Bajtišah. Najbolj daleč od doma pa bo ostala Justa Štern, ki se bo poročila z Valterjem Bolzetom v Münstru v Nemčiji. Vsem želimo srečo v zakonu, pa svoje rodne selske domovine naj ne pozabijo!

P. Piju, kapucinu slovenskega porekla, v slovo

V sanatoriju križmiških sester v Gradcu je dne 27. junija v 82. letu starosti umrl celovški kapucin p. Pij Lenz, doma iz Lipnice (Leibnitz) na Štajerskem. V mladosti je doma govoril slovenski in je ljubezen do slovenskega jezika ohranil do smrti. Rad je prepeval slovenske verske pesmi.

Rodil se je 1. junija 1889. Gimnazijske študije je dovršil na škofijski gimnaziji graške škofije. Bogoslovje je obiskoval v Gradcu in bil leta 1914 posvečen za škofijskega (svetnega) duhovnika. Služboval je na raznih krajih po Štajerskem.

Ko je bil župnik na Ostervici (Osterwitz) pri Deutschlandsbergu, kjer še mnogi govoré slovenski in je tudi gospod župnik znal slovenski, še od doma, se je leta 1927 odločil za redovni stan pri kapucinih. Od leta 1934 je skoraj stalno deloval v Celovcu. Bil je zelo priljubljen kot ljubezniv spovednik in pomočnik v stiskah. Kot dušni pastir je oskrboval deželno bolnico in bil katehet gluhonemih. Nad 20 let je skrbel kot dušni pastir tudi za jetnike v celovški ječi. Omeniti je treba tudi njegovo prizadevanje v boju zoper alkoholizem. Ker je znal tudi slovenski jezik, se je z lahkoto naučil modernega mednarodnega jezika, tako imenovanega esperanta.

Po naravi je bil zelo duhovit, skromen, navdušen za božjo prirodo in je vsepovsod razodeval iskreno Frančiškovo duhovnost.

Dne 1. julija je bila pri kapucinih pogrebna sv. maša, ki so se je udeležili tudi mnogi Slovenci z g. prelatom Zechnerjem na čelu. Blagega gospoda Patra Pija so položili k večnemu počitku v kapucinski grobnici na celovškem mestnem pokopališču v Annabichlu.

Blaga duša, dobro se spočij v Kristusu in prosi za nas!

Dr. T.

ROMANJE KOROŠKIH SLOVENCEV V LURD:

(5. nadaljevanje)

Grof Majnhard obleče meniški plašč

A tudi sem so našli ljudje pot k njemu, ker je bil Majnhard v svojih čednostih res svetilnik, ki ga Bog ni hotel in ni mogel pustiti skritega niti v teh strašno divjih krajih ne. Prihajali so zopet verniki. Hildegarda mu je postavila v znamenje spoštovanja do njegove svetosti kapelico v temnem gozdu. Ljudstvo mu je prinašalo darov, a pobožni mož, ker sam ni rabil ničesar razen koreninic, ki jih je izkopaval iz zemlje in vode, ki jo je zajemal iz potoka, je darove razdajal revežem.

Kakor je bilo bogastvo in hrepenenje po posvetnem mamonu že vir neštetih nesreč, oče tisočerih zločinov, tako je mati neizmernega gorja na svetu bila tudi tukaj. Dve črni duši sta se polakomnili zakladov, ki sta mislili o njih, da jih ima grof-puščavnik zakopane v svoji samoti. Sveti mož od Boga poučen ve, da se mu bliža konec, sprejme prijazno zločinca, ter jima da jesti in piti, kolikor in kar pač premore. Sam pa gre molit v kapelico. A zlobneža ga zasledujeta in ga pobijeta na tla. V istem hipu sta se sami od sebe prižgali dve sveči v kapelici. Prestrašena zbežita, ne da bi oropala svetišče. A zvesta krokarja zasledujeta z glasnim krikom zlobneža. Neki tesar, ki je poznal krokarja in je videl bežati dva moža, hiti v zli slutnji k puščavnikovemu domu in najde svetnika mrtvega. Žalostno novico naznani ljudem, ki se brž odpravijo za morilcema. Krokarja pa sta stalno obkroževala neko krčmo, kjer sta se ubijalca tudi v resnici nahajala. Tako sta zvesti živalici kazali zasledovalcem pot. Morilca sta potem končala svoji življenji pod rabljevo roko.

Na kraju pa, kjer je umrl sveti grof in kjer je stala do tedaj le navadna kapelica, sta dala sezidati 60 let pozneje Gregor iz Anglije in Eberhard Brabantski veličastno cerkev. V nji so častili ono črno sliko Matere božje, katero je podarila za kapelico Majnhardu že Hildegarda.

Zanimivo je, da to velikansko svetišče, eno najslavnejših na svetu, ni posvetil škof. Dne 14. septembra 948 je hotel posvetiti cerkev kostniški škof sveti Konrad. O polnoči gre z menihi v cerkev molit. Naenkrat zasliši angelsko petje in vidi kako Kristus sam posvečuje cerkev. Ko jo hoče kljub temu posvetiti drugi dan, zasliši glas z neba: Ne posvečuj tega, kar je posvetil že sam Gospod. Ta čudež je potrdil v posebnem pismu sam papež Leon XIII., sicer proti-papež Janeza XII. in sveto živečega Benedikta V. Še danes praznujejo 14. september, kot dan angelskega posvečenja z velikimi slovesnostmi. Takrat priromajo neštete množice v puščavo. Kako mogočen in slaven je bil ta kraj, ob svojem času, nam priča dejstvo, da je podelil leta 1274 Rudolf Habsburški tedanjemu opatu knežjo čast.

V Švici uživajo narodi enakopravnost

Zbogom svobodna Švica, kjer vladata red in snaga. Švicarske hiše so na zunaj precej podobne tirolskim. Razlikujejo se sa-

(Nadaljevanje na 5. strani)

JUBILEJNA PRIREDITEV V CELOVCU:

20. Avstrijski lesni velesejem

V soboto, 7. avgusta, bodo v Celovcu odprli 20. avstrijski lesni velesejem kot jubilejno prireditev z močno mednarodno udeležbo. Poleg diplomatskih zastopnikov drugih držav v Avstriji bodo navzoči pri otvoritvi zvezni minister za prehrano, poljedelstvo in gozdarstvo Zvezne republike Nemčije Ertel, romunski lesni industrijski minister dipl. inž. Suder, poljski lesni industrijski minister Popko, madžarski minister za gozdarstvo Dimeny, italijanski državni tajnik za gospodarska vprašanja, predsednik Furlanije-Julijske krajine dr. Berzanti in slovenski minister.

Okoli 1500 razstavljalcev se bo predstavilo 250.000 obiskovalcem velesejma.

V posebnih razstavah bo WIFI (Zavod za gospodarsko pospeševanje — Wirtschaftsförderungsinstitut) s sodelovanjem strokovnih združenj prikazal industrijo za predelovanje lesa, razvoj lesne industrije v Avstriji, Zvezni lesni gospodarski svet, uporabo lesa v gradbeništvu, Zvezna republika Nemčija, mehanizacijo lesnega in gozdarskega gospodarstva ter Zbornica za poljedelstvo in gozdarstvo, transport lesa na planinah.

Poleg tega bodo pokazale dežele: Italija, Jugoslavija, Poljska, Romunija posebne razstave o svojih lesnih produktih.

Vas lesenih hiš bo imela številne občudovalce, zlasti še zaradi tega, ker bo tu videti, poleg domačih produktov, tudi hiše iz Češkoslovaške in prvič tudi iz Romunije in Sovjetske zveze.

Nekaj izrednega bo na velesejmu žaga in mizarski obrat pri delu, tako da bodo imeli gledalci priložnost videti najnovejši razvoj gozdarskih naprav in strojev.

Vrsta strokovnih zborovanj bo dopolnjevala program jubilejnega velesejma. Tako bo 9. zborovanje s svojim programom, od 6. do 8. avgusta „Lesene hiše danes in jutri“, združilo okoli 50 strokovnih žurnalistov iz 12 evropskih držav. Na 3. avstrijsko-italijanskem dnevu trgovine z lesom dne 9. avgusta, se bodo zbrali najpomembnejši predstavniki zvez lesnih trgovcev, zlasti še številni lesni trgovci obeh dežel.

Najpomembnejša prireditev v okviru 20. Avstrijskega velesejma bo brez dvoma od 9. do 11. avgusta 2. mednarodni simpozij, pod imenom „Pogozdovanje na planinah in uporaba slabšega lesa“. Tu bodo predavali izvedenci iz Zvezne republike Nemčije, Švedske, Švice in Avstrije, in sicer zastopnikom gozdarstva in lesno-predelovalne oziroma papirne industrije. Udeleženci simpozija, okoli 250 oseb iz osmih dežel, bodo obiskali nekatere industrijske obrate, da bodo spoznali način dela s slabšim lesom.

Avstrijski lesni velesejem kot strokovna prireditev za predelovanje in obdelovanje lesa je mednarodno priznan ter bo nudil svojim obiskovalcem od 7. do 15. avgusta vse zaželjene strokovne informacije. B. L.

POBUDA MEDDEŽELNEGA ODBORA ZA TURIZEM:

„Alpen-Adria“: Skupen propagandni prospekt

Skupen turistični prospekt z naslovom „Alpen-Adria“ je izdal meddeželni odbor za skupno nastopanje na turističnem področju, v katerem so predstavniki Furlanije-Julijske krajine, Koroške, Slovenije in Hrvatske. Prospekt obsega vse najvažnejše turistične in kulturne prireditve, ki se vrstijo v omenjenih štirih deželah od 1. maja do 31. oktobra letos.

Prireditve so v prospektu navedene po kronološkem zaporedju, in sicer v nemščini, slovenščini, italijanščini in hrvaščini. Kljub nekaterim pomanjkljivostim (tiskarske napake, imena slovenskih krajev tudi v slovenskem tekstu dosledno v italijanščini), je ta prvi poskus skupnega nastopanja štirih sosednih dežel na turističnem področju pomemben korak na poti postopnega uveljavljanja našega širšega območja v mednarodnem turizmu. Prospekt so to pot natisnili v Avstriji, in sicer v nakladi 50.000 izvodov. Razdelili so ga potovalnim agencijam, turističnim organizacijam, železniškim in avtobusnim postajam ipd.

Za nadaljnje izdaje nameravajo dodati seznam prireditev tudi v drugih evropskih jezikih, povečati naklado in tudi bolje urediti vsebino.

Ta meddeželni odbor za turizem se je ponovno sestal junija v Ljubljani, ter med drugim obravnaval vprašanje, kako privabiti čimveč turistov, ki bodo obiskali olimpijske igre leta 1972 v Münchnu, tudi v naše kraje. **Načrt je realen, saj ležijo Koroška, Furlanija-Julijska Benečija, Slovenija in Hrvatska v takšni bližini Münchna, da bi primerna skupna propaganda lahko koristno vplivala na dotok mednarodnih turistov v naše kraje.** Nadaljnje vprašanje, o katerem je odbor razpravljal, se je nanašal na zimske olimpijske igre v letu 1980. Dane so namreč možnosti, da bi se te igre organizirale deloma na Koroškem (smučarski tek), v Sloveniji (skoki) in v Furlaniji-Julijski krajini (smuk).

Obvestilo

našim dekletom in njihovim staršem.

V zavodu šolskih sester v Št. Jakobu v Rožu je prostih za prihodnje šolsko leto še nekaj mest. Zato je dekletom, ki se še niso odločile za način šolanja, možno pri šolskih sestrah obiskovati

enoletno gospodinjsko šolo,
7-mesečno kmetijsko gospodinjsko šolo ali
7-mesečni šivalni tečaj.

V enoletno gospodinjsko šolo vstopi lahko vsako dekle, ki še ni ali pa je že končala 9. šolsko leto.

V kmetijsko gosp. šolo in **šivalni tečaj** pa morejo priti le tiste, ki so 9. šolsko leto že končale. Kmetijsko gosp. šolo in šivalni tečaj obiskujejo dekleta lahko tudi namesto nadaljevalne šole. **Pouk** se prične na enoletni gospod. šoli s septembrom, na ostalih dveh pa 15. oktobra.

Dekleta, odločite se in z vpisom pohitite!

Prošnje pošljite na:

Zavod šolskih sester
9184 Št. Jakob v Rožu.

● **Na pacifiškem otoku Mururoa** je Francija izvedla letos tretjo in po vrsti 42. atomsko eksplozijo. Japonska vlada je vložila protest.

Kam z avstrijskim vinom?

Vino res preganja skrbi, jih pa tudi povzroča, kar spoznavajo sedaj avstrijski vinogradniki. Za blagoslov trgatve 1970 je bilo premalo sodov,

S 3,1 milijona hektolitrov je trgatev 1970 dosegla v zgodovini avstrijskega vinogradništva rekord, prejšnja rekordna letina 1964 je znašala le 2,84 mil. hl. Pridelek leta 1969 pa prekaša lanski za tretjino. Avstrijska potrošnja vina s takim pridelkom ni več v skladu, saj popijejo Avstrijci na leto kvečjemu 2,8 mil. hl vina. Že od preteklih let so v kleti neprodani presežki.

Trgovina ponuja vinogradniku sedaj le še okoli **4 šilinge za liter,** kar ustreza le polovici lanske cene in ne krije niti proizvodnih stroškov. Vinogradniki poskušajo zato prodati čim več zasebnikom, katerim ponujajo svoje vino po 7 do 10 šilingov za liter.

Avstrijski vinogradni strokovnjaki menijo, da bi bilo mogoče rešiti to krizo le z izvozom; vendar ni tako lahko najti novih tržišč, kot bi to bilo želeti v tem trenutku. Avstrija izvozi letno le 200.000 hl, kar dokazuje, da avstrijska vinska trgovina do sedaj ni ravno preveč pritiskala na izvoz.

Denarne težave zaradi plačilne bilance ZDA

Zaključili so mednarodno zasedanje Organizacije za sodelovanje in gospodarski razvoj, v kateri sodeluje 23 razvitih držav sveta (tokrat se je pridružila še kot 23. član Avstralija). Zasedanju je predsedoval ameriški državni tajnik Roggers in je bilo posvečeno sedanjim svetovnim gospodarskim težavam, ko prihaja do zaostritve v razvoju med razvitimi in nerazvitimi ter tokrat še zlasti do denarnih težav.

V tej zvezi je imel zanimiv govor italijanski minister za proračun in programiranje Giolitti, ki je ugotovil, da izhajajo monetarne (denarne) težave in naraščanja deficita ameriške plačilne bilance in z naraščanjem aktivnosti evrodolarjev. Giolitti je dejal, da je očitno, da izmenjava ne more temeljiti na neki valuti, ki je istočasno notranja rezerva določene države ter mednarodno plačilno sredstvo. Svetovni monetarni sistem deluje tako, da manj premožne države finansirajo investicije ter druge stroške v tujini najbolj bogate države. Giolitti je ugotovil, da je zaradi tega nujno potrebno obstoječi sistem spremeniti.

Podobne so bile tudi ugotovitve francoskega ministra za gospodarstvo in za finance Giscard d'Estainga, ki pravi, da bodo posledice svetovne monetarne krize, inflacije in nezadostne pomoči državam v razvoju zelo resne, saj povzročajo izolacionistične težnje in ustvarjajo zaprte bloke.

DDT je res strupen

NE SME PRITI V DOTIK Z ŽIVILI

Z nastopom poletja se v naših stanovanjih navadno spet pojavi golazen. Hišne gospodinje morajo tedaj v trgovino po pripravek za zatiranje žuželk in podobnega mrčesa, ki v družinskem življenju ustvari mučno okolje. Tedaj pa nastane vprašanje, kakšni pripravki so najbolj primerni in človeškemu zdravju najmanj škodljivi, posebno, če so v družini otroci. Ljudje ugibajo, ali so škropila (spray) vsa nevarna zdravju, pa tudi glede znanega preparata DDT si še niso povsem na jasnem. To tudi ni nič čudnega, ko pa še sami strokovnjaki vsi ne soglašajo glede stopnje njegove škodljivosti. Vse pisanje o njegovih lastnostih je dejansko spravilo javnost v še večjo zmedo.

Sredstva, ki vsebujejo DDT ne smemo uporabiti pri nekaterih kmetijskih pridelkih (trava, sečivje, krma, povrtnine, živila itd.). Njih uporaba pa je dovoljena za zatiranje stanovanjskega mrčesa kot tudi gojenja okrasnih rastlin.

Mednarodna alarmistična kampanja proti škropilu DDT je odjeknila konec l. 1969, po svetu. Ugotovili so, da je DDT vsekakor strupen, nikakor pa ne bolj kakor drugi insekticidi. Povprečna smrtna doza znaša 250 mg za vsak kg človekove teže, kar ustreza natanko 17,50 g pri kg, če tehta človek 70 kg. Obstajajo torej še znatno bolj strupeni pripravki. Z druge strani pa je DDT neuničljiv, njegov učinek ostane neokrnjen: če ga poškropimo na živila, ga navadno pri jedi zaužijemo in tedaj se zbere v telesni maščobi; postopoma se ga lahko rešimo le s postom in podobnim. Ali more DDT povzročiti rakasta obolenja, še ni znano; zadevno vprašanje ravnokar preučuje organizacija FAO-OMS.

Uporaba pripravkov, ki vsebuje DDT, ni bila torej kljub temu, da so strupeni, prepovedana v stanovanjih. Jasno pa je, da morajo ljudje pri ravnanju z njimi paziti in in se ravnati strogo po navodilih, ki so zapisana na samih zavojčkih. Zlasti ne sme takšno sredstvo v dotik s hrano, pa tudi sicer je treba določen čas po uporabi stanovanje prezračiti.

Vsi pripravki seveda ne vsebujejo DDT, vendar govorijo ljudje, kadar imenujejo insekticide, vselej preprosto o DDT. To pa zato, ker je bil to prvi učinkovit pripravek, saj je rešil v preteklosti milijone oseb. Pred drugo vojno pa so vse takšne pripravke imenovali Flit po istoimenskem sredstvu za zatiranje golazni.

Grof Majnhard obleče meniški plašč

(Nadaljevanje s 4. strani)

mo po tem, da imajo mnogo oken, za vsakim oknom pa snežno bel zastor. Hiše so zvečina zidane, vendar so še marsikod vzidani debeli leseni tramovi, ki dajejo stavbi lepšo obliko in tudi trdnost. Krasen je pogled na kristalno čiste gore, obrobljene v podnožju z belimi hišami in zelenimi vrtovi. Njiv je sicer malo, toda kolikor jih je, so skrbno obdelane. Tudi vinograde smo videli tu in tam. Da, tu je snaga in lepota kot tudi v kneževini Liechtensteinu.

Res ne čudim se, da se v poletnem času takorekoč vsa Evropa sprehaja po cvetnih livadah, tam koder se ujemata umetnost in priroda v lepem soglasju. Človek bi postal in gledal nepremično v to prirodno krasoto.

Švica pa je zanimiva tudi v narodnostnem oziru. Tam prebivajo Nemci, Francozi, Italijani in Retoromani. V šoli poučujejo vse tri glavne jezike. Noben Švicar-Nemec ne stremi za Nemčijo. Njegova domovina je Švica. Isto velja za Francoza in Italijana. Švicarje veže plemenita vez svobode in neodvisnosti. Lahko so nam Avstrijcem za vzgled, da v isti državi živi v miru in slogi več narodov, drug poleg drugega, in vsak od njih uživa enakopravnost.

Kje smo še mi Avstrijci. Kdaj vendar prilezemo za samostojnimi Švicarji?

Varovala nas je lurška Mati

Motorji naših avtobusov so brneli skozi Feldkirch, Bludenz, Arlberški prelaz, kjer nas je naenkrat, ko smo izstopili, objel hladen veter, megla in dež. Potem je šlo naprej proti Landecku, Innsbrucku, na Brenner, kjer smo občudovali Evropski most, gigantsko delo človeških rok. Malo pred Brixnom smo zavili na levo proti Brunecku, Toblachu in pri Winnbachu prišli do avstrijske meje, nakar smo se peljali skozi Lienz, po dravski dolini čez Špital, Beljaka, na Brnco, kjer smo odložili prve romarje. Po malem so se praznili avtobusi, prijateljski stiski rok, so nam pričali, da smo bili vsi zadovoljni. Ob tričetrt na eno smo bili v Celovcu.

Dobro nas je varovala lurška Marija. Z izjemo enega vojaškega tovornjaka, ki je cestni jarek v pravilni stoji samo povohal, nismo nikjer opazili kakšne nesreče, kljub temu da smo prevozili okoli 4000 kilometrov. Tudi to je nekakšen „čudež“.

Ob tej priliki se najprisrčnejše zahvaljujemo solidnemu Sienčnikovemu podjetju, mlademu vodji Štefeju, ki nas je tako vzorno vodil in pojasnjeval zgodovinske podatke raznih krajev, koder smo se vozili, sploh šel vsem in v vsakem primeru na roko. Mislim, da ga ni romarja, ki bi se bil pritoževal. Zahvala vedno nasmejanim šoferjem, ki so tako varno krmarili čolničke na kolesih in pri izstopu vsakemu pomagali, četudi ni bil potreben.

Nadalje prisrčna hvala naši duhovščini, ki je skrbela za naš dušni blagor. Zahvaliti se moramo tudi sestri Adalberti in njeni pomočnici, ki sta tako vestno s potrpežljivostjo skrbeli za trudne in bolehne.

Nadalje velja zahvala g. organistu Šimeju iz Radiš, ki je vodil petje. Imel je res težko nalogo, saj so bili romarji iz treh dolin, da Celovca niti ne štejem. Vendar je spravil „to čudno gmoto v harmonično celoto.“ Tako da, kjer se je oglasila naša pesem, so nas ljudje obkolili in radi poslušali.

No, na vse zadnje bi bil krivičen, če bi se ne spomnil na tisto, ki je bila dne 7. maja krščena na ime TETA. Botrovali pa smo vsi, ki smo bili v avtobusu št. 4. Krstil pa je tisti, ki ima dovoljenje za ta važen posel. Še Bog ima rad vesele ljudi, zakaj bi jih mi ne imeli pri nedolžnih šalah. Torej vsak je po svoje doprinesel, da je šlo v redu, teta pa je skrbela, da se nismo kremžili, ampak iz srca nasmejali.

Vsem romarjem iskren pozdrav.

Karl Rojšek

DUNAJSKI JUBILEJNI VELESEJEM

Dunajski jesenski velesejem 1971 bo v času med 5. in 12. septembrom. Je to 94. dunajska velesejemska prireditev in ima značaj jubilejnega velesejma, ki bo septembra 1971 obhajal 50-letnico svojega obstoja. Prav zavoljo tega bo letošnja otvoritev jesenskega velesejma posebno svečana.

Prijave za jesenski velesejem 1971 so bile zaključene 15. maja. Za zadovoljstvom je uprava velesejma ugotovila, da so bili vsi razstavni prostori razprodani.

Osemnajst držav bo imelo tudi letos uradne narodne razstave v „hali narodov“.

Ali znate biti prijeten človek?

Če ste mlad, simpatičen, družaben, dobro situiran in zraven še sodoben, mislite, da ste prijeten, povsod dobrodošel in iskan človek.

Ne morete misliti, da bi moglo biti drugače. Že sama mladost naredi človeka prijetnega, privlačnega in ljubljenega. Vendar je ta mladost bežna in minljiva kakor vsakoletni mesec maj. Kar čez noč postanete človek med ljudmi in na tem človeku rastejo in zrastejo ostri, večkrat boleči robovi z napakami in razvadami, da ni in ne more biti prijeten človek, s katerim bi si želeli živeti.

Najtežje človekovo spoznanje je spoznanje sebe samega.

Zlepa si ne bomo priznali, da smo tega in onega življenjskega neuspeha sami krivi, ker smo neuglajeni in nevzgojeni ljudje. Vsak človek ima neko garažo, neko značajno pomanjkljivost, iz katere rastejo in se bohotijo vse druge nerednosti, s katerimi odbijamo, žalimo, grenimo življenje sebi in drugim. Ne znamo biti prijetni, vzgojeni, vljudni, zmerni in objektivni ljudje.

Najprej naša slabovoljnost, slabo razpoloženje ob drobnih vsakdanjih nevšečnostih.

Vse nam gre na živce ali na jetra, kakor se izražamo v dnevnem žargonu. Naši domači, prijatelji, sodelavci, vsi morajo čutiti, da smo vstali z levo nogo, da smo prezaposleni, da ničesar več ne utegnemo, da je ves svet narobe, ker sem pač jaz slabe volje. Prva in zadnja beseda v naših razgovorih je jeza in moje počutje, katero naše sobesednike navadno kaj malo zanima, če jih celo ne utruja. Ne znate več biti prijeten človek, ker niste gospodar svojih čustev in razpoloženj. **Dvakrat težko za vas in za vaše podrejene, če ste tak človek na vodilnem mestu. Predno se vam bo približal podrejen človek, bo poizvedel po vašem razpoloženju, če vam ni že zjutraj megla in dež pokvarila vašega počutja. Prav gotovo vas ljudje ne prištevajo med prijetne in družabne.**

Kaj nas še dela neprijetne v domačem krogu in v družbi?

Silna občutljivost, razdražljivost, zamerljivost in nenehna skrb za svojo čast in ugled. Majhen prepih z nepazljivo besedo, premalo spoštljive pozornosti, nepazljivost v veselem razgovoru, že smo užaljeni in razburjeni, že raste število namernih sovražnikov in zlohotečih ljudi. Brez pravega vzroka postajamo vedno bolj samotni in zagrenjeni ljudje. **Tudi prevelika občutljivost izhaja iz sebičnosti, prevelike zaverovanosti vase in svoj ugled.** Preobčutljiv in zamerljiv človek bi moral vedeti, da ne ranijo samo drugi ljudje s svojimi ostrimi robovi, tudi sam jih ima, s katerimi rani soljudi. Nihče ni brez njih. Nujno je, da se v skupnem življenju brusimo drug ob drugem, pa kot pametni ljudje to priznajmo in skušamo kljub temu ostati vedri in prijetni ljudje.

Prijetni bomo in povsod dobrodošli, če se bomo navadili biti objektivni in vedri ljudje.

Kar je majhno, naj ostane majhno, kar je resno, naj bo resno. Tudi problemi drugih ljudi in družbe so važni, ne samo in izključno osebni problemi. Kot prijeten človek bomo znali biti nasmejan in dobrohoten človek tudi do ljudi, v katerih družbi se ne počutimo najbolje. Ob naši prijetni in vzgojeni uglajenosti bo postajalo domače sožitje in skupno počutje vsak dan lepše. **Biti prijeten človek se pravi biti vzgojen, uglajen, veder in do vsakega, tudi do malega in neznatnega človeka spoštljiv in dobrohoten. Kako namreč dajemo, tako prejemamo. Mnogih vsakdanjih nevšečnosti, drobnih spodrsljajev in malih ali večjih razočaranj nad ljudmi smo krivi sami, ker premalo pazimo nase, na svoje zadržanje in sožitje z ljudmi, s katerimi živimo in delamo. Ob vsem in v vsakem času pa ostanimo pametni, trezni in zmerni ljudje, gospodarji svojih čustev in besed, pa bomo prav gotovo tudi prijetni ljudje, dobrodošli v družbi in vredni spoštovanja in zaupanja ljudi, s katerimi živimo.**

D. K.

Mia Farrow o sebi

Današnja Mia Farrow nima nič skupnega z romantično Allison McKenzie, junakinjo popularne televizijske serije „Mestece Peyton". Stara je petindvajset let, poročena z dirigentom Andrejem Previnom in je mamica dveh krepkih fantkov.

Mia nikoli ni bila lepa. Njene noge in roke so presuhe (prebolela je otroško paralizo), obraz pa droben in koščen. Toda nikoli ni poskušala popraviti te svoje neupadljive zunanjosti. Celo poudarjala jo je s cenenimi čevlji in oblekami. In prav zaradi tega v Hollywoodu ni mogla ostati neopažena.

Bila je trdoglava deklica. Dvakrat je bila izključena iz šole, enkrat celo iz samostana, kamor so jo poslali starši, da bi se spametovala. Poleg svoje še vedno lepe in privlačne matere je bila videti kot brezkrvno bitje, a je vseeno spravila skoraj ob pamet že zrelega in izkušenega Franka Sinatro. Z dvajsetimi leti je dobila vlogo v televizijski nadaljevanki „Mestece Peyton", a serije zaradi poroke s Sinatro ni posnela do konca. Toda niti Sinatra niti hollywoodski način življenja nista bila zanjo. Zbežala je v Indijo:

„Sinatra je verjel, da je z denarjem mogoče kupiti vse, celo misli. Toda jaz sem hotela biti to, kar sem, ne pa odsev nekoga drugega."

Po vrnitvi iz Indije se je Mia naselila v Londonu. Obdolžili so jo, da uživa mamila in jo večkrat zaprli zaradi izgredov na cesti.

„To je najbolj nora ženska, kar sem jih do sedaj srečal," je rekel o njej režiser Roman Polanski. Kritiki pa pravijo, da je rojena igralka, polna talenta.

Uspeh je ni spremenil. Še vedno se oblači v cenene obleke, še vedno živi kot nekoč.

„Končno sem resnično srečna. In tako bo vse, dokler bom ob Andreju," pravi Mia Farrow.

Veliki orkestri niso izumrli

Jože Privšek je šef Plesnega orkestra radia Ljubljana. PORL — tako je popularno ime tega orkestra — se je v zadnjih letih povzpel med vodilne tovrstne ansamble v Evropi. Znani ljubljanski glasbeniki vneto trdijo, da je to prav zasluga neumornega Jožeta . . .

Ob poplavi malih modnih kitarskih ansamblov je PORL obdržal trdno pozicijo, in to ne zavoljo „protekcije", ki mu jo morda nudijo na RTV Ljubljana. To je prav gotovo plod sistematičnega trdnega dela.

Na splošno velja mnenje, da je era „big bandov" preživela. No, taka mišljenja zanikajo dejstva: long play plošča, ki jo je pred nedavnim posnel orkester za gramofonsko hišo „Helidon" iz Ljubljane je bila v nekaj dneh razprodana.

„Torej zanimanje za velike orkestre še vedno ni zamrlo?"

„Prav gotovo ne. Na zapadu snemajo „big bandi" dan za dnem nove plošče in dosegajo milijonske naklade. Pri nas tega sicer ni v navadi, toda pokazalo se je, da zanimanje za to zvrst glasbe še ni zamrlo."

To prav gotovo drži. Plošča plesnega orkestra RTV Ljubljana je takoj potem, ko je bila izdana vzbudila precej pozornosti v Angliji. Firma „Anglo Continental Records" je pred dnevi sporočila Jožetu Privšku, da bi rada izdala ploščo s posnetki njegovega orkestra. Direktor tega podjetja je v pismu dejal, da so mu mnogi evropski glasbeni producenti priporočili Privška kot „glasbenika velikih zmogljivosti".

„Veliki orkestri se morajo pač prilagajati sodobnim tokovom v zabavni glasbi," pravi Jože Privšek.

To je nedvomno napredno stališče glasbenika, ki je zrastel ob ritmu swinga Woodyja Hermana, Duka Elingtona in drugih velikanov.

No, Jože Privšek odkrito priznava sodobne ustvarjalce. Na plošči so tudi pesmi Mikka Jaggerja „Satisfaction" in „Spinning Wheel" Davida Claytona Thomasa, pevca znanega ansambla „Blood, Sweat & Tears".

„Modernih tokov v zabavni glasbi ni za zametavati. Skladbe Beatlsov so, recimo, prav gotovo genialne . . ."

Tako pravi Jože Privšek. Njega so na „Berkeley School of Music", kjer je študiral, ocenili za enega izmed najbolj nadarjenih aranžerjev.

Razumevanje modernih tokov v zabavni glasbi in njegovo znanje ter nadarjenost, pa so verjetno tista posrečena kombinacija, ki je plesni orkester RTV Ljubljana približala tudi širokim množicam.

P. H.

NOV SVETOVNI REKORD V SKOKU V VIŠINO

Fantastični rezultat 2,29 metra v skoku v višino je dosegel, v okviru lahkoatletskega dvoboja med Združenimi državami Amerike in Sovjetsko zvezo, ameriški atlet **Pat Matzdorf,** in s tem potolkel, pred devetimi leti postavljen rekord 2,28 metra Rusa **Varijana Brumla.** Atletsko tekmovanje med obema velesilama se je končalo, pri moških z zmago Američanov 126:110, pri ženskah z zmago Rusinj 76:60.

SVETOVNO PRVENSTVO V SABLJANJU NA DUNAJU

V ponedeljek se je v dunajski Mestni hali začelo svetovno prvenstvo v sabljanju. 14 dni se bodo kresale sablje svetovno znanih predstavnikov 39 dežel te lepe športne panoge. Tekmujejo moški in ženske v floretu, z mečem in sabljo. Med tekmovalci sta tudi zastopnika Koroške Hans Brandstätter iz Špitala in Fritz Prause iz Celovca.

NAJVEČJE ODKRITJE PO TUTANKAMONOVEM GROBU

Kairski Al Ahram poroča, da so v Sakkariju, vasi nedaleč Memfisa, našli doslej najstarejšo mumijo in najbolje ohranjeno od vseh dosedanjih najdb. Baje je stara blizu pet tisoč let in roparji piramid se je niso dotaknili.

Mumijo je odkril egiptovski arheolog Ahmed Morsi. Al Ahram označuje to odkritje za največje, odkar so našli Tutankamonovo grobnico.

ODLIČNI PLEZALEC UMRL

Vodja tretje jugoslovanske himalajske odprave dr. Ivo Valič je iz Kabula sporočil tragično vest, da je zmagovalec Istor-o-Nala (7400 m visoki vrh v pakistanskem Hindukušu je bil cilj letošnje alpinistične odprave). Zvone Kofler je podlegel poškodbam, ki jih je dobil pri prometni nesreči v Afganistanu.

JOSIP JURČIČ:

JURIJ KOZJAK

5

Že je Peter menil, da je večnost na pragu, že se mu je vrtelo po glavi, ko je videl nad seboj vislice, že je mislil zopet enkrat na Boga in lej, prosil je milosti pri Bogu, katerega ni imenoval ne mislil nanj že od mladih kolen, oddavnaj. In Bog mu je še prizanesel.

Dolgin Samol pristopi, in ko Petru pri ognju v obraz vidi, začudi se ter pravi: „Kaj? To ni pravi človek. Tega ne iščem. Pustite ga!" — Petru pa se je odvalil kamen od srca in bil je precej tisti ko pred. „Kdo si ti?" vpraša ga cigan. „Zakaj si rekel, da si Kozjak, in jaz vem, da je Kozjak večji, bolj zastaven človek. Taka šleva ne bi bila mojega sina na prvi mah pobila na tla. Ha, zakaj si rekel, da si Kozjak?"

„A, vi ste se zmotili, ljubi moj prijatelj, vi iščete mojega brata. Ta je na vojni, pred Celjem, jaz sem le njegov brat, ni mi nič do mojega brata in njegovih reči; zato vas prosim, pustite me in moje hlapce, jaz z bratom nimam nič," blebeče v naglici Peter.

To vse pa ciganom ni bilo nič kaj povšeči. Tako daljo so bili nalašč sem prišli in zdaj bi bili morali brez uspeha nazaj — zastonj, brez končanega namena.

„Gospod se mora odkupiti, ako hoče, da ne bo visel," menili so nekateri ciganje in drugi so to misel potrdili. Petru se je bilo sicer zopet malo ogrelo okrog srca, ko so ga opominjali na vrbovo vejo in pridrgnjeno vrvico, pogodili so se pa naposled za sto zlatov odkupnine, katero je Peter obljubil dati ciganom zase in za hlapca. Dolgin poveljnik sam zasede konja in odjezdi s Petrom po denar. Hlapca pak sta morala za poroka ostati pri ognju. Toda zapovedal je bil Samol tovarišem, naj ne ravnajo grdo s hlapcem, le ako bi njega nazaj ne bilo. „Ako me jutri ne bode, ko zagledate prve sončne žarke, vedite, da sem zaprt pri tem gospodu, česar se bode pa varoval, menil bi; potem že veste kaj," reče ciganom dolgin, odšedši s Petrom proti gradu.

Večerna megla se je bila razlila po dolih. Mesec se je skril za oblake; bila je pusta noč, ko je jezdil Peter z dolgim ciganom skozi gozdič proti gradu. Ko je jel cigan govoriti druge navadne reči kakor kak pošten človek in pameten mož, otajalo se je po Petru do dobrega vse in prejšnja narava se mu je povrnila. Jame cigana izpeljevati zakaj da je bratu Marku smrt sklenil. Cigan mu vse pove in tudi namen, da ne bode miroval pred, dokler mu ne dopolni prisege in se maščuje krvavo nad namišljenim morilcem svojega sina.

Tu se Petru zbudi misel strašna, kakršne se le najhudobnejše srce ne ustraši: „Kaj, ko bi porabil to na svoj lastni prid?" misli Peter. „Kaj, ko bi mi le-ta cigan pripomogel, da mi pride v roke vse bratovo imetje in postanem sam svoj gospod? Nihče ne bode misliti mogel, ni mogoče, da bi komu v glavo prišlo, da sem jaz vzrok temu. Cigan pojde v tuje kraje, kdo ga bode kdaj videl več? Da me pa ne izda, to bom pa že skrbel." Tako je razbral v naglici ljubezniv striček.

„Počakaj, prijatelj, meni smeš brez skrbi povedati vse, tudi jaz sovražim svojega brata," pravi Peter ciganu, „in kdor se maščuje nad njim, tudi meni povšeči stori."

Zasmehljivo ga pogleda cigan. Pač je moral misliti: „To ti je brat, ne bi bilo škoda zares. ko bi te bil presunil moj nož, ali pa da bi ti vrv debeli vrat zadrgnila in zemljo izpodmaknila pod tvojimi nogami!"

„Jaz ti povem, kako se lahko maščuješ nad mojim bratom, ki ti je sina ubil," pravi Peter dalje, „kako ga še veliko bolj udariš, kot bi mu nož v srce zabodel ali ko bi ga obesil za vrat. Samo prisezi mi, da nikdar ne izgovoriš mojega imena, da te ne bo potlej nikoli več v deželo in v te kraje. Pridejal bom pa še sto zlatov k onim sto za plačilo."

„Kako ti naj prisežem?" vpraša cigan in zapazil bi bil človek, da mu ni mnogo do take ali take prisege.

Peter mu narekuje prisego in cigan govori vse za njim: naj se mu jezik odvali, ako ne bode molčal, naj se nož obrne njemu v prsi itd.

„Poslušaj!" pravi Peter natihoma ciganu. „Moj brat Marko Kozjak, ki ti je sina do smrti pretepel, ima tudi sina, ki ga bolj ljubi, kakor si ti svojega rad imel."

„Haha, in ti bi se ga rad iznebil," zakrohoče se dolgin, „in babje srce imaš, ne upaš se ga spraviti. To ti storim, tem bolj, ako mi plačaš. Le pokaži mi, kje spi, in jutri se ti ne bode več zbudil."

„Ne," šepeta Peter, „tega nočem. Ti moraš tako delati, da se bode videlo, da sem jaz tebi nasproti in da nimam nič s teboj v tej reči."

„Saj sem videl, da si zajčje nature," odgovori cigan, „nase ne vzameš nič, na tuja ramena bi rad breme naložil. No, naj ti bo, jaz ga vzamem, dal boš več ko sto zlatov. Kaj pa vendar češ, kaj naj storim z dečkom, tvojim trnom v peti?"

„Z menihom hodi v vas pod lipo sest proti večeru. Ako prideš s svojimi pajdaši," groza malo prešine gospoda, ko se na to tovarišijo domisli, „lahko fanta pograbiš in odpelješ, ustavljal se ne bo nihče. Meniha mi živega pusti, da bode pričal. Otroka mi odpravi, kamor hočeš, ne rečem, da ga umori, ali daleč mi ga odpravi, daleč, da ga ne bo nikdar več nazaj. Plačal ti bom dvesto zlatov in mojemu bratu, svojemu sovražniku, boš huje storil, kakor bi ga umoril; ogrenil mu boš vse življenje."

Prijezdita do grada. Vratar, ki je v svoji stražnici še svetil, pričakovaje gospoda, spusti naglo viseči mostič, in

FRAN MILČINSKI:

Laž in njen ženin

Laž je neki večer premišljevala, kakšen je vendar svet, da ji ne verjame več vsega od kraja. Prišla je slednjič do sklepa, da se bo omožila. Omožena ženska ima, tako je modrovala, le nekaj več veljave mimo samke.

Iskala je torej ženina. In res, našla je moža, ki ji je bil posebno všeč: imel je lasuljo, umetne zobe in lepo kratke noge kakor sama. Ime mu je bilo Prilažič. Hitro sta se domenila, da mu je najprej prebiti izkušnjo, potem pa bodi poroka.

Laž je stopila v krčmo. V njej so sedeli kmetje ob polnem bokalu in tarnali o slabih časih. Laž je prisedla ter si naročila vina in kruha. Pa so jo vprašali pivci: „Mati, od daleč prihajate, kaj je novega po svetu?"

„Kaj bodi novega?" odgovori Laž. „Nič posebnega! Le kokoš sem videla za čudo veliko: z eno nogo je stala pod Grintovci, z drugo pod Gorjanci in pila je iz Save."

Kmetje bušijo v smeh: „To je laž, kosmata laž!" Laži se povesi nos; pozabi plačati in gre.

Za njo pride po dogovoru Prilažič. Pije svojo merico pa še njega vprašajo po novicah. „Drugega ne vem," jim dé, „samo jajce sem videl, bilo je toliko kakor hiša, devet kovačev ga je z dleti odpiralo, vsej deželi ga bo dosti za cvrtje."

Kmetje staknejo glave in reko: „Nemara je pa to jajce od tiste kokoši, ki je ženska pravila o njej." Vprašajo Prilažiča, ali ni videl tudi kure, ki ga je znesla. Prilažič pravi, da ne, kmetje pa modro pokimajo, češ:

„Kokoš, ki je to jajce izlegla, je čudo velika; z eno nogo stoji pod Grintovci, z drugo pod Gorjanci in pije iz Save." Pa so vse verjeli.

Laž krene v drugo gostilno. Tudi tam jo vprašajo po novicah.

„Kaj bodi novega?" odvrne. „Nič posebnega; samo zelnato glavo sem videla, tolika je bila, da so tesači po lestvi plezali nanjo."

„Lažeš," zakričijo možje, „takih debelih ne bomo poslušali! Kar poberi se!" Laž užaljena odide; iz gole jeze vzame še maselje in kozarec s seboj.

Kmalu nato se prikaže Prilažič v krčmi. Zopet povpraševanje. Prilažič malo pomisli in pove: „Pero sem videl, Bog vedi kakega zelišča je bilo, tolikšno, da je stalo pet voz pod njim."

Kmetje se spogledajo. „Zelnata veha," meni eden.

„Ne vem," podvomi Prilažič, „za zelnato se mi je zdela prevelika."

„Zelnata je bila, prav zelnata," silijo kmetje, „mi to dobro vemo, nič novega nam nisi povedal; o tem zelju smo že slišali." Pa so zopet verjeli.

Laž zavije še v tretjo krčmo in pove kmetom tretjo neresnico: da je videla, kako je morje gorelo, neki da ga je šlo sto oralov v izgubo.

Ti kmetje pa so bili vroče krvi. Kar koj so se razvneli. „Kaj?" so planili, „s takimi da bi nas pitala? Čakaj, mi ti pokažemo!" Že jo držita dva pod pazduho, tretji pomore z nogo in uboga Laž prhne prek praga na cesto.

Niso se še dobro pomirili, ko stopi Prilažič mednje. Vljudno jim vošči dober dan pa jih pobara, kaj jih je tako razburilo.

Kmetje mu hité pripovedovati, kako jim je hotelo zanikrno ženšče natvesti goreče morje, pa so ji koj pojasnili, po čem so laži.

Prilažič jim pritrdi in jih pohvali. Trčijo in pijo, zatem pa jim pove, kaj je srečal na cesti: dolgo dolgo vrsto težkih vozov, vsi so bili zvrhano naloženi s pečenimi ribami. Kaj menijo, od kod so bile ribe?

Kmetje pomislijo: „Nemara je pa ženska le govorila resnico, da je morje gorelo."

„Kako bi morje gorelo," je ugovarjal Prilažič, „ko je pa mokro?"

A kmetje so se znova ogreli: „Od kod pa potem vozovi pečenih rib, če ne iz gorečega morja?" In ko je Prilažič le še zmajeval, so ga v svoji togoti kar na eno, dve postavili na hlad.

Prilažič se je ročno pobral in pohitel za Lažjo. Čakala ga je na koncu vasi. S smehom sta si segla v roke: izkušnja se je obnesla.

Gospodična Laž in gospod Prilažič sta se vzela. Živela sta srečno in ugledno ter imela mnogo mnogo, oj premnogo otrok.

H. BETHGE:

PADAR

Neki padar — sam se je kajpak imel za izvrstnega zdravnika — je moral nekoč h kovaču, ki ga je mučila huda vročica. Zapisal mu je neko zdravilo in se poslovil.

Kovač je poskusil zdravilo in se nakremžil, ker je bilo grenko. Ni se dolgo obotavljal: prijel je stekleničico in zlil zdravilo na pod. Takoj nato je poklical ženo in ji naročil, naj mu prinese lonec kislega zelja.

»Zelje čudovito diši,« je dejal. »Daj mi ga, ga bom pokusil!«

Žena se je smejala in naložila možu zvrhan krožnik zelja. Kovač ga je s tekom pospravil.

Ko je drugi dan spet prišel padar k njemu v vas, mu je kovač dejal:

»Tvoje strašno zdravilo sem vrgel proč, toda najedel sem se izvrstnega kislega zelja in vročica je izginila.«

Padar se je začudil, šel svojo pot in si zapisal v svojo padarsko knjižico: »Kislo zelje — dobro za vročico.«

Nekaj dni nato je padarja poklical neki krojač, ki je prav tako zbolel za hudo vročico. Padar mu je zapisal kislo zelje. Bolnik je le nerad jedel kislo zdravilo, toda upajoč, da mu bo pomagalo, se je premagal in pojedel zvrhan krožnik. Ko je prišel drugi dan padar h krojaču, je ves prestrašen videl, da je mrtev. Izrazil je vdovi sožalje in ji pojasnil, da je njenemu možu zapisal tisto zdravilo, ki je o njem vedel, da najhitreje pomaga, in je odšel.

Še med potjo pa si je zapisal v svojo padarsko knjižico pripombo: »Kislo zelje dobro za vročico, toda samo za kovače, ne za krojače!«

VLADKO KOGOJ:

PAGANINI IN DEČEK

Paganini, slavni violinist, rojen v Genovi leta 1782, se je znašel nekoč zelo zamišljen na ulici, ko je nepričakovano zaslišal slaboten glas violine. Ozrl se je in je na vogalu ulice opazil suhega in bledega dečka, ki se mu je na obrazu poznalo, da ve, kaj je lakota.

Paganini je stopil do njega. Na tleh je ležala čepica, v katero so mimoidoči vrgli nekaj drobiža.

Deček je vzdihnil:

»Prosim, gospod, imam bolno mamo, imam sestrico!«

Njegov pogled, njegove besede so bile odkrite.

Paganini je dejal:

»Daj mi violino!«

Nekam prestrašeno mu jo je deček le pomolil. In glej, tako lepo, tako prijetno sviranje se je razleglo iz čisto navadne violine. Ljudje so presenečeni obstali, se približali, se zbrali v gručo. Takega igranja pač niso mogli kar tako preslišati.

Ko je Paganini dosviral, je pobral na tleh ležečo čepico in stopil med ljudi. Še vsakdo je segel v žep in kmalu je bila čepica polna novcev.

Deček je le gledal in jokal.

Paganini se je približal in izročil čepico z denarjem dečku, kateremu se je zdelo, da ima pravi zaklad.

Takoj nato je Paganini izginil. Zadostovala mu je prijetna zavest storjenega dobrega dejanja.

Bogdan Budnik:

Drobna sreča

Ptiček droban, droban
srebrno pozvanja
v vigredni dan.
Belo cvetoča veja
pod njim se priklanja.

Moje srcé medeno se smeja...
Oh, saj ni treba
bogve česa:
ne srečnega žreba
ne bele palače
ne veleposestva
ne predsedniške plače,
da se od veselja
utešena želja
od tebe prislanja
kot biserna lestva
na sama nebesa!...

Neumni učenci

Neki šolski nadzornik je prišel v razred, ki je slovel po tem, da sede v njem izredno zabiti učenci. Da bi ugotovil, če je to res, je rekel enemu izmed njih:

»Povej mi neko število.«

»Devetinštirideset,« mu je odgovoril učenec.

Gospod nadzornik je vzel kredo in napisal na tablo 94.

Učenci so debelo pogledali, zastrmeli v tablo, rekli pa niso ničesar.

Zdaj je šolski nadzornik poklical nekega drugega učenca in zahteval, da mu pove kakšno število.

»Sedeminpetdeset,« mu je odgovoril učenec.

Nadzornik je kolikor mogoče veliko napisal na tablo 75, in pogledal po razredu.

Učenci so ga samo neumno gledali, na napako ga pa ni nihče opozoril.

»Da so tako neumni, res nisem mislil,« je sam pri sebi zagodrnjal nadzornik, nato pa poklical nekega tretjega učenca.

»Povej mi še ti kakšno številko!« mu je zapovedal.

Učenec ga je prebrisano pogledal in odgovoril:

»Triintrideset.«

Nadzornik je ostrmel, učenec je pa dejal: »Zdaj se vsaj ne boste mogli zmotiti!«

MISLI O ŽENSKAH

Ženska s smehom več doseže kakor s solzami, z ravnodušjem pa največ.

Če najdeš dobro žensko, se zavedaj, da je več vredna ko biser.

Ženska je najnevarnejša kadar brani svojo lepoto.

Peter gre s ciganom v dvor. Vse je spalo, le dva hlapca čuvaja sta zaspano hodila po ozidju in gledala v megleno dolino.

Peter stopi v svojo stanico, odšteje divjemu spremljevalcu odkupnino zase in za hlapca ter doda polovico krvavega plačila, polovico pa mu obljubi, kadar bode delo dovršeno.

Cigan odjezdi z grada. Vratar ga je sicer po strani gledal, rad bi ga bil nekaj ne prav prijazno vprašal, toda prišel je bil z gospodom in tako je bil jezik zavezan skrbnemu možu.

Kmalu potem dospeta hlapca še vsa v strahu; predramita vse tovariše s svojimi grozovitimi pripovedmi, da so jih hoteli črni ljudje obesiti, ljudje še groznejši od Turkov, da jih je sam Bog rešil, sami ne vedo kako in kaj. Nihče bi jima ne bil veroval, ko bi ne bila mogla kazati, kako so se jima vrvi na roki do krvi v kožo zajedle.

ŠESTO POGLAVJE

Al prijezdi mož neznanski,
časa dečku ni bežati,
že ga ropar privezuje,
žene ga naprodaj v robstvo.
A. Umek

Storjena je bila pregreha, črna kakor srce Petrovo. Prodal je bil sina svojega lastnega brata iz lakomnosti — nedolžnega dečka. Tiščalo je morda nečloveškega strica pri srcu in vest ga je morda pekla, kakor peče vsakega grešnika, ali kesal se ni! Dobiček mu pride na misel, hudir mu šepeče na uho, da mu pride v last vse, kar bi imel nečak podedovati: in v veselju si Peter mane roke. Kalil mu je to veselje samo še strah, da ne bi cigan srečno odpeljal otroka in da bi utegnil izdati ga. Pa tudi za to si je vedel poiskati tolažbe.

Naglo se je bilo razširilo po okolici, da je krdelo ciganov hotelo gospoda Marka obesiti ter da so naleteli na Petra in hlapca, ki so se morali odkupiti. Ko pa ciganov ni bilo potem nikjer v okolici videti — kajti pomaknili so se bili v gozd — menili so vsi, da so odjezdili.

Peter, na videz ves v skrbi za svojega nečaka, je bil prepovedal prve dni po svoji nevarnosti očetu Bernardu z grada voditi dečka. Malo dni pozneje pa je dovolil zopet, celo velel je, da sme iti v vas med kmečke ljudi.

Tam je stala sredi vasi pod Kozjakom lepa košata hruška. Le-sem je zahajal oče Bernard s svojim učencem, mladim Jurijem; kajti dober gospod mora poznati svoje podložne in jih mora ljubiti, rekal je oče Bernard, in zato je hotel, da se tudi Jurij že v mladih letih privadi svojim kmetom. Zato je minilo le malo dni, da ne bi bil z njim na klopi pod vaško hruško. Ljudje so radi videli mladega okretnega gospodiča in sivega prijaznega meniha v beli kloštrski halji. Oče Bernard je bil od nekod s tujega prišel v stiški samostan. Ko so ga ljudje vprvič spoznali, niso se še mogli pogovarjati z njim, kajti govoril je tuj jezik. Šele pozneje se je bil naučil po govorici jezik slovenski, kakor ga je govoril narod, kloštru podložen. Potem je bil ljudem najljubši duhovnik izmed vseh menihov. Res se mu je znalo na jeziku, da je tujec, vendar ljudje so ga še rajši poslušali, ko je zavijal njihov govor drugače kakor domači.

Govorilo se je, da je bil ta gospod nekdaj vojščak, da je pa obljubo storil in se pomenišil. Ljudem res ni šlo v glavo, kako bi bil mogel kdaj tako ponižen gospod oduren vojnik biti. Že marsikomu je bilo na jeziku, da bi ga bil poprašal sam, ali nihče si ni upal, vsakemu je ostalo vprašanje na jeziku. Oče Bernard sam pa je rajši pravil o drugem in o drugih kakor o samem sebi.

Sedela sta tudi tisto popoldne duhovni učenik in plemeniti njegov učenec pod hruško. Vaščanje so mimo hodili. Vsak je že od daleč gredé snel pokrivalo z glave in spoštljivo ogovoril očeta. Eni so šli po opravkih dalje, eni pa so se ustavili tam ter popraševali in poslušali vljudnega starca, ki je veliko vedel. Zbrala se je bila okrog njega precej velika družba starih ljudi, žensk in otrok. Pri takih prilikah je oče Bernard rad pravil razne zgodbe iz svetih bukev. Kakor še dandanes, bili so tudi nekdaj slovenski kmetje radovedni; nič vaščanom ni bilo bolj pogodu kot to, da jim je oče Bernard kaj lepega povedal.

Kaj čuda, ako ga tačas tudi prosijo, naj pove povest o močnem Samsonu dalje.

„Ali se vam lepa zdi?" pravi starček.

„To se ve, da je! Včeraj ste povedali, kako so Filistranje Samsonovo uganko uganili in trideset sukenj v stavi pridobili", odgovori eden kmetov, naslonjen na motiko.

„Tačas," pravil je menih zvedavi druščini, „bilo je žito v klasju in že zrelo, le srpa in žanjic še ni bilo. Samson si izmisli, kako bi se maščeval nad Filistrani. Bilo je pa na Jutrovem veliko lisic in lisjakov. Samson jih nalovi tri sto ter jih zveže po dve in dve za rep. Med repe priveže goreče plamenice in tako spusti lisice po polju Filistranov, svojih sovražnikov. Ostrašene lisice leté vse vprek po žitu in požgo do bilke vso strnino. Filistranje niso imeli kaj jesti pozimi. — Potem gre Samson v neko jamo v okraju rodu Judovega. Filistrani zvedo, kam da zahaja tisti, ki jim je toliko nesreče naklonil. Cela vojska se zbere in oblega Samsona v jami, celo 3000 mož iz rodu Judovega se jim pridruži. Le-ti pridejo k Samsonu in mu velé, naj se vda. On reče: ‚Ako prisežete, da me ne umorite, pa se vam vdam.' Prisežejo in zvežejo Samsona in ga odvedo v tabor Filistranov. Sovražniki ga hočejo brž prijeti. Zdajci pride Gospodova moč čezenj in naglo pretrga vrvi, kakor da bi bilo končevje; zgrabi neko oslovsko čeljust, ki je ležala na tleh, plane nad Filistrane in jih potolče blizu tri tisoč. Drugi pobegnejo."

(Dalje prihodnjič)

Francosko-alžirski spor Nemcem v prid

Poročali smo že (v prejšnji številki), da se francosko-alžirski odnosi stalno slabšajo.

Od tega spora zaradi nafte ima trenutno največji dobiček nemški izvoz. Od srede maja povprašujejo alžirski uvozniki vedno bolj po blagu iz Zahodne Nemčije, ker so prejele državne družbe od vlade navodilo, naj ne krijejo več svojih potreb v Franciji. Trgovskim uvoznikom so poluradno priporočili, naj kupujejo v drugih zahodnih industrijskih deželah — predvsem v Nemški zvezni republiki, Veliki Britaniji, v ZDA in v Švici. V Alžiru pripominjajo, da hoče vlada pokazati s tem korakom, da je postala tudi gospodarsko neodvisna.

Dežel vzhodnega bloka pa ni v tem seznamu favoritov, češ da te dežele — kot pravijo v Alžiru — ne morejo ustreči visokim zahtevam, ki jih postavlja predsednik vlade Boumedien za opremo gospodarstva.

Po nenadnem odklonu od Francije so se zglaševali v vedno večji meri alžirski interesenti pri nemški agenciji, ki obratuje v Alžiru pod švicarsko zastavo, odkar so bili v maju 1965 prekinjeni diplomatski stiki med Alžirom in Bonnom. Ne samo nakupovalni načelniki alžirskih uvoznih monopolnih družb in državnih proizvodnih obratov, ampak tudi številni zasebni uvozniki in celo podružnice francoskih podjetij se zanimajo za nujne nemške blagovne dobave.

Tako se Alžirci zanimajo za nakupe vsega, od sira do loščila za nohte, v Nemčiji. Naročili so sedaj v Zah. Nemčiji okroglo 60.000 ton valjanega jekla, za kar bo dovolil bančni konzorcij podjetjem kredit od več kot 9 mil. dolarjev.

Pomanjkanje diplomatskih stikov do sedaj ni škodilo trgovini. Alžiriji je ta na razpolago še vedno neizkoriščeni denarni prispevek 53 mil. mark iz časa pred l. 1965.

BIVŠI PREDSEDNIK GRŠKEGA PARLAMENTA PROTI ATENSKI VOJAŠKI JUNTI

Dimitrios Papaspyrou, zadnji predsednik grškega parlamenta, preden ga je vojaška junta po vojaškem udaru aprila 1967 razpustila, je obtožil grški režim, da krši ustavna določila, ki ščitijo državljane pred nezakonitimi aretacijami.

V pismu, ki ga je naslovil na podtajnika za zunanje zadeve Christiana Xanthopoulosa-Palmasa, Papaspyrou navaja primer šestnajstih atenskih osebnosti, ki so že od novembra v zaporu, ne da bi proti njim začeli proces.

Bivši predsednik parlamenta v svojem pismu dementira poročilo, ki ga je objavilo grško veleposlaništvo v Bruslju, po katerem naj bi šestnajst osebnosti aretirali zaradi zarote za strmoglavljenje režima ter naj bi proti njim pripravljali proces pred civilnim sodiščem. Papaspyrou pravi, da bo proti aretirancem postopalo vojaško sodišče in to na podlagi fašističnega vojaškega zakona, ki so ga uvedli takoj po udaru.

ČEDALJE VEČJA GOSPODARSKA POMOČ KITAJSKE DRŽAVAM V RAZVOJU

Kitajska je v letu 1970 dala državam v razvoju skupaj za 1327 milijonov dolarjev gospodarske pomoči. Od tega zneska je bilo dodeljeno komunističnim državam, predvsem Romuniji in Madžarski, 273,6 milijona dolarjev, azijskim državam v razvoju 215,7 milijona ter afriškim in arabskim državam skupaj 573,3 milijona dolarjev. Tudi za države Južne Amerike se Kitajska zanima in je lani dobil Peru kot prva država te celine gospodarsko pomoč v višini 600.000 dolarjev.

Največji projekt, ki se financira iz kitajske pomoči, pa je vsekakor železnica, ki jo Kitajska gradi od obale Indijskega oceana skozi Tanzanijo v Zambijo. Stroški za to železnico so preračunani na 400 milijonov dolarjev. Kitajska gospodarska pomoč Severnemu Vietnamu, Severni Koreji in Albaniji glede višine sicer ni znana, vendar jo poznavalci cenijo za najmanj 300 milijonov dolarjev.

Pri vsem tem je treba imeti pred očmi, da daje gospodarsko pomoč ob zelo ugodnih pogojih, bodisi kot dolgoročna in večkrat brezobrestna posojila ali pa celo v obliki neodplačanih gospodarskih daril.

SLOVENSKA SKLADBA V ŠTUDIJSKEM PROGRAMU

V študijski program letošnjega mednarodnega mladinskega srečanja v Bayreuthu za tolkalne instrumente so uvrstili poleg skladb Stravinskega, Nonoja, Stockhausna in Vareseja tudi kompozicijo **slovenskega skladatelja Milana Stibilja** „Epervier de ta faiblesse, domine" za recitatorja in ansambel tolkal. Isto delo je aprila letos doživelo tudi zelo uspešno prvo javno ameriško izvedbo v Montrealu v Kanadi.

BREZ CENE

Slike ekscentričnega španskega slikarja Salvadorja Dalija so vsak dan dražje in sam Dali ne trdi zastonj, da njegovih vrednosti kmalu ne bo več mogoče določiti.

„Moje slike imajo brezmejno vrednost. Platno Velasqueza je bilo prodano za tri milijarde lir. Moje naslednje delo bo še en portret moje žene Gale, ki bo vredno vsaj toliko."

1 do 2-sobno stanovanje

v Celovcu ali Beljaku kupim ali vzamem v najem. Ponudbe na upravo „Naš tednik„ pod „Ob koncu 1971".

DOBER NASVET

Steklenicam, ki so dalj časa stale in imajo duh po plesnobi, odstranimo duh tako, da damo vanje zdrobljeno oglje, nalijemo vodo in jih pustimo stati 24 ur. Steklenice splaknemo s toplo vodo, in zopet bodo čiste.

TV tedenski program TV

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 11. 7.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 12. 7.: 13.45 Informacije — Za našo vas. — TOREK, 13. 7.: 13.45 Informacije — Športni mozaik — Od popevke do popevke. — SREDA, 14. 7.: 13.45 Informacije — Za naše mlade poslušalce — Mladina poje. — ČETRTEK, 15. 7.: 13.45 Informacije — Slovenski solisti. — PETEK, 16. 7.: 13.45 Informacije — Pesem povezuje. — SOBOTA, 17. 7.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

NEDELJA, 11. julija: 14.30 Mednarodno veslaško tekmovanje v Luzernu — 16.15 Za otroke od 11. leta naprej: Mladi Jakobitzi — 17.00 Za mladino od 14. leta naprej: Stik — 17.30 Sabljaško tekmovanje iz dunajske Mestne hale — 18.10 „Policaj Maks", za lahko noč — 18.15 Cirkuški direktor Johny Slate — 19.00 Čas v sliki — 19.30 Šport — 20.10 Kristjan v času — 20.15 „Devet pisem Berti", film — 21.55 Čas v sliki — 22.10 Sabljaško tekmovanje.

PONEDELJEK, 12. julija: 16.00 Kolesarske dirke po Franciji — 17.30 Svetovno prvenstvo v sabljanju — 18.00 Znanje — aktualno — 18.25 „Policaj Maks", za lahko noč — 18.30 Avstrija — slika z Južno Tirolsko — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Prenos športa — 21.45 Bonanza — 22.35 Čas v sliki — 22.50 Sabljanje iz dunajske Mestne hale.

TOREK, 13. julija: 16.45 Kolesarske dirke po Franciji — 18.00 Sabljanje iz dunajske Mestne hale — 18.25 „Policaj Maks" — 18.30 Kultura — aktualno — 18.50 Dezernat M — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 „Bodi priden in drži jezik za zobmi", film — 21.55 Čas v sliki.

SREDA, 14. julija: 11.00 Brez ljubezni ne gre — 15.45 Kolesarske dirke po Franciji — 17.00 Za otroke od 6. leta dalje: Zamenjava — 17.40 Za otroke od 11. leta dalje: Mali športni ABC — 18.00 Teletest — 18.25 „Policaj Maks", za lahko noč — 18.30 Avstrija — slika — 18.50 Kuhinja v televiziji — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Zadnji Indijanci v Cayenne — 21.00 Lastna zadeva — 22.15 Čas v sliki — 22.30 Tour de France (Kolesarske dirke po Franciji).

ČETRTEK, 15. julija: 17.10 Tour de France — 18.25 „Policaj Maks", za lahko noč — 18.30 Šport — 18.50 Stan Laurel in Oliver Hardy — 19.16 ORF danes zvečer — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 „Hugo v strahu", šaloigra — 21.45 Čas v sliki — 22.00 Svetovno prvenstvo v sabljanju iz dunajske Mestne hale.

PETEK, 16. julija: 11.00 „Rdeči mak" — 18.00 Sabljanje iz dunajske Mestne hale — 18.25 „Policaj Maks", za lahko noč — 18.30 Avstrija — slika — 18.50 Kam nas nosi veter — 19.16 ORF danes zvečer — 20.06 Šport — 20.15 „Poročila o umoru", igra — 21.15 Časovni potek dogodkov — 22.15 Sabljanje iz dunajske Mestne hale — 23.15 Čas v sliki — 23.30 Vesel konec tedna — 23.35 Tour de France.

SOBOTA, 17. julija: 14.30 Mednarodni plavalni turnir — 15.55 Danes na evropskih cestah — 17.05 Za otroke od 5. leta dalje: Hišica — 17.30 Za otroke od 6. leta dalje: Radovedna miška — 17.35 Za otroke od 11. leta dalje: Otoku v morju — 18.00 Tedenski magazin — 18.25 „Policaj Maks", za lahko noč — 18.30 Kultura — aktualno — 18.50 Heinz Conrads v soboto zvečer — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 „Pisani voz", revija — 21.25 Šport — 21.55 Čas v sliki — 22.10 Srečno pot — 22.15 „Gospodarica mrtvega mesta", film Divjega zahoda.

TELEVIZIJA LJUBLJANA

Nedelja, 11. VII.: 9.30 Po domače v Dolskem — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Mozaik — 10.50 Otroška Matineja: Pika Nogavička, Svet otokov in atolov — 11.40 Mestece Peyton — Športno popoldne — 18.15 5 deklet na grbi — 20.00 TV dnevnik — 20.35 A. Marodič: V pasti — 21.25 Glas na obisku: Gianni Nazzaro — 21.40 Poročila — 21.55 Športni pregled — 22.25 Odpoved sporeda.

PONEDELJEK, 12. VII.: 17.35 Peter in volk — 18.00 Risanka — 18.20 Obzornik — 18.35 Od zore do mraka — 19.05 Maksimeter — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Radaković-Kovačević: Nasilje — drama — 21.25 Kulturne diagonale — 22.20 Poročila.

TOREK, 13. VII.: 18.20 Obzornik — 18.35 Prijatelj Ben — serijski film — 19.05 Srečanje v studiu 14: Akademski plesni orkester — 19.35 Cesta in mi — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Časovni stroj — ameriški film — 22.15 Waterpolo mladost: Partizan — prenos — 23.20 Poročila.

SREDA, 14. VII.: 18.15 Obzornik — 18.30 Pika Nogavička — 19.05 Risanke in lutkovni filmi — 19.30 Na sedmi stezi — 20.00 TV dnevnik — 20.35 I. Štivičić: Kam gredo divje svinje — 21.35 Naša srečanja na tujem — 22.05 Poročila.

ČETRTEK, 15. VII.: 18.20 Obzornik — 18.35 Družina — poljudno znanstveni film — 19.05 Enkrat v tednu — 19.20 Vse življenje v letu dni — 20.00 TV dnevnik — 20.35 L. N. Tolstoj: Vojna in mir — III. del — 21.35 XXI. stoletje — 22.35 400 let slovenske glasbe: Uroš Krek — 23.00 Poročila.

PETEK, 16. VII.: 18.15 Obzornik — 18.30 Veseli Tobogan: Ljubljana, III. del — 19.00 Mestece Peyton — serijski film — 20.00 TV dnevnik — 20.35 S pesmijo in plesom: Come prima — ... Odiseja miru — ... Poročila.

SOBOTA, 17. VII.: 16.00 Atletska tekmovanja za memorial Ferda Skoka — 18.20 Glasbena medigra — 18.30 Obzornik — 18.45 Bratovščina sinjega galeba — 19.30 TV kažipot — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Igre brez meja — posnetek evrovizijske oddaje — 22.00 Svet otokov in atolov — 22.25 Maščevalci — 23.15 Poročila.

HOČETE ZIDATI?

Vedno in vsak čas na razpolago odjemalcem

FERLACHER BETONWERK

J. Pagitz, Ferlach — Borovlje

Tel. 0 42 27 /375

(Dostavljamo tudi ob sobotah!)

Za naše podjetje iščemo pleskarske pomočnike in vajence.

Stanovanje na razpolago.

Kličite nas telefonsko 85 1 74, Klagenfurt — Celovec

Hans Scarsini

pleskarski mojster

Köningsberger Straße 20

Leeb

Vse iz ene roke

KOTMARA VES
KÖTTMANNSDORF

tel. 0 42 22—79 11 17

- **BETONSKO PODJETJE**
- **VELETRGOVINA ZA GRADBENI MATERIAL**

WOLFSBERG, tel. 0 43 52—29 91

Lahko si pa ogledate tudi najlepšo razstavo ploščic Avstrije.

Dostavljamo tudi v sobotah.

Informacije dobite v vseh zadevah v Kotmari vesi ali pa v Wolfsbergu.

Vsi lastniki peči na olje, gospodinjstva, obrti in bencinske črpalke, pozor!

- STROKOVNO IN TEMELJITO OČISTIMO VAŠE
- TANKE ZA OLJE!

Ostanki olja povzročajo velike ovire gorilniku (Ölbrenner), zato je tako čiščenje zelo važno. — Izvedemo tudi razne preureditve — od lahkega olja na plinsko olje (Diesel)

FRITZ PLETSCHKO

KLAGENFURT—CELOVEC, Völkermarkter Straße 50

- **Kličite telefonsko številko 80 2 90!**

ROČNO IN MOTORNO KOSILNICO ZA TRATE

dobite zelo ugodno v trgovini

Adolf in Katarina KRIVOGRAD

9143 Šmihel pri Pliberku

Tel. 0 42 35 — 34 1 97

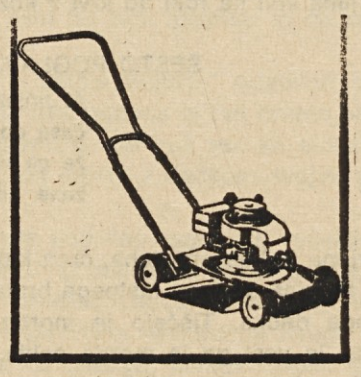

Naš tednik

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik", Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave 82-6-69. — Telefon uredništva in oglasnega oddelka 84-3-58. Naročnina znaša: mesečno 10.— šil., letno 100.— šil. Za Italijo 3400.— lir, za Nemčijo 24.— DM, za Francijo 30.— ffr., za Belgijo 300.— bfr., za Švica 25.— šfr., za Anglijo 3.— f. sterl., za Jugoslavijo 60.— N. din, za USA in ostale države 7.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Radiše, p. Žrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.